

HOOG PROFIJT

◀ *Interview: het voorkómen van beleggingsfraude*

LAGE PAKKANS

ÉÉN BENDE

Terugblik: samenwerking EU bij mensenhandel

TIEN LANDEN

MAATREGEL

Expertisecentrum: welkome uitleg ISD-maatregel

MET EEN RISICO

 OPPORTUUN

RELATIEMAGAZINE VAN HET OPENBAAR MINISTERIE | NR 05 | JAARGANG 16 | MEI 2010

ONZICHTBAAR PARAAT

Koninginnedag 2010: zwaarbeveiligd feest

Het weer werkte 's ochtends niet mee, maar Koninginnedag 2010 is een feest geworden. In de aanloop naar 30 april werd vaak teruggedacht aan het drama in 2009 toen acht mensen (inclusief Karst T.) om het leven kwamen in Apeldoorn. Weinig tot niets was daarom dit jaar in Zeeland aan het toeval overgelaten. Ondanks de scherpe veiligheidsmaatregelen behield Koninginnedag het feestelijk karakter. 'U heeft ons en het land Koninginnedag teruggeven', sprak Koningin Beatrix na afloop in Middelburg dankbaar.

Op 30 april was 1600 man politie op de been voor Koninginnedag. De korpsen Midden- en West-Brabant, Zuid-Holland-Zuid, Koninklijke marechaussee en het KLPD ondersteunden politie Zeeland. Op de achtergrond stonden parketten Middelburg en Breda OM onzichtbaar paraat: de regiohoofdofficier, de waarnemend hoofdofficier, medewerkers van de weekdienstadministratie, officieren (ook één van het Landelijk Parket), parketsecretarissen, persvoorlichting, een beleidsmedewerker bewaken, beveiligen & crisisbeheersing, managementondersteuning, en de facilitaire dienst. Bij een groot incident zouden zij direct een actie- en crisiscentrum kunnen laten functioneren. Tijdens de dag is één man aangehouden. Hij wilde zich niet legitimeren, nadat hij de aandacht van politie-spotters had getrokken.

Foto: ANP - Robin Utrecht

Modern en toegankelijk

Opportuun is veranderd. Het nieuwe ontwerp, andere fotografie en ander papier geven het blad een moderner en toegankelijker uitstraling. Maar de belangrijkste wijziging, die de komende nummers steeds sterker naar voren zal komen, betreft het karakter van het blad. Opportuun wordt meer een relatieblad. Het gehele OM is de laatste jaren midden in de samenleving gaan staan, en Opportuun gaat nu mee. Dat betekent meer artikelen waarin de maatschappij ziet wat het OM doet. En verhalen en interviews waarin OM'ers kunnen zien wat de maatschappij doet. De eigen medewerkers blijven in het blad prominent naar voren komen. Zoals in de rubriek Alles Afwegende, waarin aanklagers terugblikken op opvallende zaken. Zoals in de columns die onze eigen mensen schrijven. En zoals op de achterpagina, waarin ze vertellen over hun andere passies naast het OM.

Veel leesplezier!

Pieter Vermaas, eindredacteur

En verder...

[Column De Ombudsman > 9](#)

[Column Hoekman > 13](#)

[Column Grombergen > 19](#)

[Nieuws > 20](#)

[Omgeslagen > 23](#)

[Online Verkeersspel > 24](#)

[Vier vragen over HRM-strategie > 26](#)

[Column Utrecht > 27](#)

[Organisatie Knippen & Plukken > 28](#)

[De twee Johnnens over GPS > 30](#)

[Gespot: inkers > 32](#)

6

Een hybride monster, zo kun je beleggingsfraude ook wel zien, stelt parketsecretaris Frans Roest. 'Het duikt op onder steeds andere namen en met andere producten.' Een lucratieve business met een lage pakkans. De auteur van "Beleggen in gebakken lucht" pleit voor een preventiefraudeloket om slachtoffers te voorkómen.

>> Interview met Frans Roest

10

Tien landen aan één tafel om een internationale mensensmokkelbende op te sporen. Officier van justitie Lars Stempher is betrokken bij 'operatie Diever', het onderzoek naar een mogelijke cel van de internationale bende in Leeuwarden. De voor hem eenvoudige zaak is onderdeel van een internationale samenwerking met EU-lidstaten en Eurojust.

>> Alles Afwegende mensenhandelzaak Diever

14

Liever een waarschuwing dan een bon. Buitengewoon opsporingsambtenaar Frans Dupon en zijn 23 medewerkers zorgen ervoor dat de Utrechtse wijken veiliger en schoner worden. Bij hondenpoep en verkeerd aangeboden huisvuil wordt gehandhaafd, sinds vorig jaar met een bestuurlijke strafbeschikking. Maar: altijd eerst een waarschuwing.

>> Actueel gemeentelijke boa op pad

16

Vragen en onduidelijkheden over plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders zijn er nog genoeg. Dat bleek tijdens de Landelijke ISD-dag bij het Expertisecentrum Bijzondere Penitaire Zaken in Arnhem. Naast de ISD-maatregel, kunnen OM'ers daar ook informatie en jurisprudentie opvragen over TBS- en VI-regels. 'Of gewoon om te sparren.'

>> Expertisecentrum Bijzondere Penitaire Zaken

Frans Roest:
*'Groene energie
nieuwe markt voor
oplichters'*

RODE VLAGGEN TOP-13

Eerlijk beleggen of foute boel? Frans Roest stelde een rode vlaggen top-13 samen. Hoe meer vlaggen, hoe groter de kans op "gebakken lucht".

1. Aanbieder biedt beleggingen aan van 50.000 euro of meer
2. Aanbieder 'garandeert' terugbetaling en abnormaal hoge rendementen
3. Er is geen of weinig eigen vermogen
4. Aanbieder beschikt niet over vergunningen, vrijstellingen of ontheffingen
5. Er is geen goedgekeurd prospectus
6. Financiële transparantie en deugdelijke administratie ontbreken
7. Een accountantscontrole ontbreekt
8. De aanbieder wisselt vaak van accountant
9. De aanbieder wisselt vaak van bank
10. Er is in contracten sprake van een geheim houdingsclausule
11. Aanbieder pompt geld rond tussen meerdere (buitenlandse) rechtspersonen
12. Beleggers zijn niet op de hoogte van verwevenheid en zeggenschap van de oplichter over die rechtspersonen
13. Aanbieder investeert veelal in een (ver)buitenland, waardoor controle bemoeilijkt wordt

Strafrechtelijk ingrijpen tegen beleggingsfraude is vaak als blussen terwijl het huis al in brand staat. Er zou een preventiefraudeloket moeten komen dat vooral slachtoffers voorkómt, zegt Frans Roest, parketsecretaris bij het Functioneel Parket en auteur van het boek "Beleggen in gebakken lucht".

BELEGGEN IN GEBAKKEN

Parketsecretaris Frans Roest wil slachtoffers voorkomen

LUCHT

'We hebben zicht op wat in de pers komt en waarover aangiftes worden gedaan. Maar beleggingsfraude is zo'n lucratieve business, en de pakkans is zo laag, dat het veel vaker zal voorkomen. Onder steeds andere namen en producten.' Frans Roest laat het niet bij zorgen alleen. De parketsecretaris bij het Functioneel Parket Den Bosch en SSR-docent schreef een boek: "Beleggen in gebakken lucht". Met dat boek, geschreven op eigen titel, wil Roest de bestrijding van de fraude op een hoger plan brengen. En liever nog: voorkómen dat mensen slachtoffer worden. Door alle fraudezaken in de pers zou je zeggen dat een gewaarschuwd mens voor twee telt. De realiteit is anders, weet Roest, mensen tuinen er steeds weer in. 'Particuliere beleggers zijn op zoek naar een "veilige" belegging en "hoog" rendement, en daar spelen malafide partijen op in. Gelet op de huidige lage rendementen en rentes zullen er altijd goedgelovige mensen zijn die gaan voor een hoog rendement. Of ze investeren in reactie op een professioneel ogende advertentie of website van een niet-beursgenoteerde onderneming.'

Zeepbel

"Grondlegger" van beleggingsfraude is de Amerikaan Charles Ponzi. In 1920 incasseerde hij 9,5 miljoen dollar van 10.000 investeerders, door rendementen van vijftig procent in 45 dagen te beloven. Toen in 1921 deze zeepbel uit elkaar spatte bleek dat Ponzi geen winsten realiseerde, maar de eerste terugbetalingen had gedaan met de inleg van nieuwe investeerders. Van recenter datum is beleggingsfraude van 65 miljard dollar door Bernard Madoff. In vergelijking met Madoff, die in de VS tot 150 jaar celstraf is veroordeeld, zijn de andere oplichters maar kruimelaars. In Nederland komt René van den B. misschien nog het dichtst in de buurt. Hij liet een groep beleggers 38 miljoen euro verdienen ten koste van een grotere groep, die 44 miljoen verloor. De impact van beleggingsfraude is enorm.

Nog los van de schade van dik twee miljard dollar die Madoff eind 2008 in Nederland aanrichtte, werd de zwendel met beleggingsproducten in 2006 alleen al in Nederland geschat op 750 miljoen euro per jaar.

Paniek

Frans Roest kijkt vooruit. Het OM wordt de komende jaren geconfronteerd met een hausse aan aangiftes van beleggingsfraude, voorziet de parketsecretaris. 'Door de kredietcrisis kampen beleggingfraudeurs met een gebrek aan nieuwe inleggers en dus een gebrek aan liquiditeiten, waardoor ze niet meer aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Beleggers trekken dan aan de bel. Ook bieden beleggingsfraudeurs contracten of obligaties aan met een middellange of lange looptijd, zodat eventuele fraude lang verborgen blijft. Uiteindelijk komt de fraude aan het licht.' Fraudeurs liften mee op beleggingshypes. Zo is er een tijd geweest dat kortlopende financiële producten populair waren, daarna kreeg je beleggen in teakbossen, vervolgens beleggen in buitenlands vastgoed. 'Ik zie aankomen dat beleggen in groene energie en in duurzame groene producten de nieuwe markt van de oplichters wordt. Deze fraudeurs kijken goed wat er in de markt leeft, maken brochures en complete websites na. Ik verwacht verder dat ouderen meer een risicogroep zullen vormen. Zij hebben het geld en het huis is vaak nagenoeg hypotheekvrij en ze staan open voor beleggings- en spaaradviezen uit vrienden- en familiekring.' Er zijn verschillende categorieën slachtoffers, weet Roest. 'Hebzuchtige lui, maar ook naïevelingen. Weer anderen geloven in het "groene verhaal" van duurzame bosbouw, teakplantages. Zwendelaars appelleren op het gevoel van beleggers.'

Geen prospectus

Particuliere beleggers hoeven zich niet als lammeren naar de slachtbank te laten leiden, meent Roest. Via internet en ▶

Sepotcode

Voor een burger maakt het nogal wat uit of zijn zaak wordt geseponeerd omdat hij "ten onrechte als verdachte is aangemerkt" of omdat "er **onvoldoende wettig en overtuigend bewijs** tegen hem bestaat". In het eerste geval kent het OM de onschuldige sepotcode 01 toe en is hij van alle blaam gezuiverd. In het tweede geval krijgt hij sepotcode 02 met als gevolg registratie in de justitiële documentatie. De verdachte krijgt een strafblad waarvan hij nog lang nadelen kan ondervinden. De toekenning van sepotcodes vormt onderdeel van het justitiële registratiesysteem. Van een aanvankelijk interne registratie van de wijze van afdoening van strafzaken is de toekenning van sepotcodes tot een belangrijk onderdeel van de justitiële documentatie geworden die ook externe effecten heeft. Uit de aard van de sepotcode, toegekend door het OM, vloeit voort dat de rechter geen enkele controle uitoefent.

Gelet op het grote belang van betrokkene bij het verschil tussen code 01 en 02 is het niet vreemd dat regelmatig via een klacht bij het OM en eventueel bij de Nationale ombudsman de juistheid van de toekenning van een bepaalde code wordt aangevochten. Nog onlangs bleek mij het belang van een zorgvuldige weging bij de toekenning van sepotcodes (rapport 2009/220).

De zaak betrof een aangifte van aanranding en verkrachting in een wat hitsige partysetting: het zou zijn gegaan om een wat wilde vrijpartij en op een later moment een al dan niet gewilde tongzoen. Het nadeel van deze soort zedenzaken is dat het bewijs schimmig kan zijn. Dit hangt samen met het **verschil in perceptie tussen mannen en vrouwen** van wat wenselijk/toelaatbaar is. Het grensoverschrijdende wordt verschillend beleefd, omdat de grenzen bij mannen en vrouwen niet gelijk liggen. Psycholoog Wagenaar heeft wel eens relativerend gezegd dat menige relatie tussen man en vrouw begonnen is met een strafbaar feit. Dat zal misschien wel zo zijn, een vervelende situatie tussen mensen kan voor het OM leiden tot de lastige afweging welke sepotcode passend is: ten onrechte als verdachte aangemerkt (01) of onvoldoende wettig en overtuigend bewijs (02). Op de achtergrond speelt de verbinding die in de praktijk wordt gelegd tussen deze strafrechtelijke indeling en civielrechtelijke aansprakelijkheid. Bij de terughoudende toepassing van code 01 speelt vrees voor aansprakelijkheid een rol omdat voor het criterium "ten onrechte als verdachte aangemerkt" gekeken wordt naar de civielrechtelijke jurisprudentie van de Hoge Raad: bij vrijspraak is er alleen aansprakelijkheid van de overheid indien uit het strafdossier de onschuld blijkt. Dit negatieve bewijs is vaak moeilijk te leveren. Als dit uitgangspunt wordt gehanteerd bestaat het risico dat code 02 veiligheidshalve te vaak wordt toegepast. Gelukkig is eind 2009 de toelichting bij code 01 aangevuld: de code moet ook worden toegepast als voldoende aannemelijk is geworden dat de verdachte onschuldig is van het feit waarop de verdenking betrekking had. De onschuld hoeft dus niet bewezen te zijn. Dat betekent dat het OM een weging van het bewijs moet uitvoeren. Het mag geen automatische zijn dat bij een sepot volgend op een verdenking veiligheidshalve voor 02 in plaats van 01 gekozen wordt. Daarvoor is de impact van de toekenning van code 02 voor de betrokkene te groot.

In de zaak over de aanranding na een party had het OM voor het ene incident voor code 01 gekozen en voor het andere voor 02 met het gevolg dat de betrokkene een aantekening "verkrachting" op zijn documentatie had. Dossieronderzoek leidde ons tot de conclusie dat er onvoldoende verschil was in de beoordeling van beide gevallen. Bovendien bleek uit andere zaken dat het OM in de praktijk vaker code 01 ruimer uitlegde en niet strikt beperkte tot gevallen van bewezen onschuld. De uitbreiding van de toelichting met "voldoende aannemelijk" wijst inmiddels ook in die richting. Onze conclusie was dat de **toekenning van code 02 onvoldoende gemotiveerd** was en aanbevolen is om tot een heroverweging te komen. Daarbij hebben wij aangegeven dat we ons moeilijk konden voorstellen dat met een andere motivering tot sepotcode 02 gekomen kon worden. Naar aanleiding van die aanbeveling heeft de officier van justitie inmiddels de sepotcode herzien in 01 en daar ben ik gelukkig mee.

chatgroepen kunnen zij onderzoek doen naar hun belegging en naar het "track record" van het bedrijf en de personen erachter. In zijn boek somt Roest meer indicatoren op die aanwijzingen kunnen opleveren dat een belegging frauduleus is (Zie kader "Rode vlaggen top-13"). 'Een eerste signaal kan zijn dat beleggingen worden aangeboden van 50.000 euro of meer. Dan is er uit hoofd van de Wet financieel toezicht (Wft) geen toezicht van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) en De Nederlandsche Bank (DNB), en hoeft de uitgevende instelling geen prospectus uit te brengen. De 50.000-grens wordt bewust gekozen om toezicht te ontlopen. Maar op basis van de Wet oneerlijke handelspraktijken, die wordt gehandhaafd door AFM en Consumentenautoriteit, kan sinds 2008 ook toezicht worden uitgeoefend op misleidende aanbiedingen van 50.000 euro of meer.' Tot voor kort was de gedachte dat mensen die zoveel investeerden in staat moesten zijn goed advies in te winnen of in elk geval hun eigen boontjes te doppen. Maar in toenemende mate is er kritiek op de (Europese) vrijstellingsgrens van 50.000 euro. Ook Roest vindt dat de grens verhoogd moet worden: 'Het zou mooi zijn als de grens naar 100.000 euro gaat, vanwege de toegenomen welvaart en overwaarde op eigen woningbezit.'

Preventiefraudeloket

Frans Roest vindt dat eerder moet worden opgetreden tegen beleggingsfraude: 'Bijvoorbeeld met een preventiefraudeloket, een tussenstation voor mensen die het niet helemaal vertrouwen maar er geen vinger achter kunnen krijgen. Zo'n meldpunt kan na kort onderzoek terugkoppelen naar de melder, maar ook publiceren op een website, en aankaarten bij de AFM en OM. Door zo'n preventiefraudeloket worden nieuwe slachtoffers voorkomen, én de informatiepositie van toezichthouders en fraudemeldpunten wordt versterkt. Snel optreden voorkomt dat het ingelegde geld verdwijnt in een zwart gat.' Toezichthouders kijken te veel door de nationalistische bril, zegt Roest. 'Ik pleit voor een EU-waarschuwinglijst voor malafide beleggingsinstellingen, waaronder "boilerrooms" (malafide rechtspersonen die waardevolle beleggingen verkopen). Nationale waarschuwinglijsten zijn niet goed op elkaar afgestemd en te fragmentarisch. Zolang er geen signalen zijn dat de binnenlandse consument wordt besodemieterd, treedt de AFM niet waarschuwend op. In het buitenland bevinden zich veel gepensioneerden en expats, die baat kunnen hebben bij een actuele makkelijk toegankelijke waarschuwinglijst. Dit geldt natuurlijk ook voor professionele dienstverleners en compliance afdelingen van banken en effectenhuizen.' AFM en DNB zijn bevoegd op te treden tegen fraudeurs. Maar volgens politiek en publieke opinie verschuilt de AFM zich te vaak achter aansprakelijkheid en geheimhouding. Roest: 'Die gaan niet op voor schimmige en niet onder toezicht staande bedrijven. Als die niet snel inzage geven of voldoen aan de informatieverplichtingen moet er een publieke waarschuwing uitgaan. Het uitblijven en/of trainen van een reactie ontslaat de toezichthouder niet van de verplichting consumenten te waarschuwen. De AFM is immers opgericht ter voorkoming van onregelmatigheden op de financiële markten en ter bescherming van consumenten.'

Frans Roest benadrukt het belang van preventie. Immers, als justitie in actie komt is het leed vaak al geschied. Roest: 'Nu is het OM vaak aan het blussen terwijl het huis in brand staat. Het opstarten van een groot strafrechtelijk onderzoek duurt lang. Met een preventie-instantie kan je binnen enkele dagen of zelfs uren door het frauduleuze aanbod heen prikken en een preventieve waarschuwing laten uitgaan. Uit civiele jurisprudentie blijkt overigens dat kranten en tv-programma's als "Opgelicht" waarschuwingen kunnen geven over mogelijke misbruiken, als die maar met feiten onderbouwd worden, de mogelijkheid is geboden van hoor en wederhoor en niet disproportioneel de privacy van betrokkene natuurlijke personen wordt geschonden.' Als ernstige strafbare feiten lijken te zijn gepleegd wordt het OM ingeschakeld. Hetzij via de FIOD-ECD, dan komt het Functioneel Parket in beeld; hetzij via de regionale fraudemeldpunten, dan komen de regioparketten in beeld. Dan wordt gekeken welke strafbare feiten ten laste kunnen worden gelegd. Bij de Wft kom je dan al gauw uit bij het verbod op het aantrekken van gelden en het verbod op het verrichten van beleggingsdiensten. Voor wat betreft de delicten uit het Wetboek van Strafrecht kan je denken aan oplichting, verduistering, valsheid in geschrifte, witwassen en deelneming aan een criminele organisatie.

Hoge celstraffen

De pakkans bij beleggingsfraude is gering, erkent Roest. 'En de maximumstraffen zijn in vergelijking met de VS laag. Omdat de zaken in het verleden al vrij oud waren kwamen de fraudeurs er van af met voorwaardelijke celstraffen en taakstraffen. Er is wel sprake van een omslag. Sinds 2006 (Eco Brasil en René van den B.) zijn we pas met hoge onvoorwaardelijke celstraffen gekomen, van 4-5-6 jaar. De strafmaat hangt niet alleen af van de fraudeomvang, maar ook af van de delicten die je ten laste legt. Je moet het natuurlijk wel kunnen bewijzen. Advocaten doen er alles aan om de strafverzwarende omstandigheid van artikel 140 lid 3, (het als oprichter, leider of bestuurder van een criminele organisatie, deelnemen aan een criminele organisatie) van de tenlastelegging af te krijgen.' Na een celstraf kan een fraudeur genieten van de "verdwenen" miljoenen. 'Dat heeft de wetgever willen voorkomen met strafrechtelijk financieel onderzoek en ontneming. Het toepassingsbereik van ontnemingsbevoegdheden wordt uitgebreid.' Als geld is weggesluisd kan de faillissementscurator een verdachte in gijzeling nemen. Dan moeten er aanwijzingen zijn dat hij geld heeft verborgen. Toch helpt dat lang niet altijd, erkent Roest. 'De voor beleggingsfraude veroordeelde Belg Jean-Pierre van R. blijft rondrijden in Ferrari's, maar die staan op naam van vrienden. Hij zegt: die auto's zijn geleased. Of: ik heb ze in bruikleen. Dan kun je er moeilijk aan komen. En uit internationaal onderzoek blijkt dat nog geen 5% van de gedupeerden van beleggingsfraude aangifte doet. Ja, in de meeste gevallen is de fraudeur de lachende derde'. ◀

Tekst: Martin Voorn | Foto: Ingrid Bertens

Eurojust is de spil in een grensoverschrijdend onderzoek dat mensensmokkelofficier Lars Stempher draaide. 'Voor ons was het een eenvoudige zaak, maar internationaal lag dat anders.'

Begin 2008 vinden mogelijk illegale activiteiten plaats vanuit een doodgewone flat in een buitenwijk van Leeuwarden. Er zijn aanwijzingen dat Irakese Koerden via de woning illegalen smokkelen naar omliggende landen. De verdachten zijn lid van een omvangrijke internationale bende. Lars Stempher, officier van justitie van het Landelijk Parket in Zwolle, pakt samen met een onderzoeksteam van de Koninklijke Marechaussee de zaak op. Ook Eurojust is erbij betrokken. Arend Vast, nationaal vertegenwoordiger voor Nederland bij Eurojust: 'Tien EU-landen werkten aan de zaak. Het is dan oppassen dat de internationale onderzoeksteams elkaar niet in de wielen rijden.'

Cel in Leeuwarden

De informatie over de internationaal opererende bende is afkomstig van de Franse justitie die onder de naam "l'operation Bagdad" achter een bende mensensmokkelaars aanzit. Cellen van de bende werken vanuit Turkije, Irak, Afghanistan, Iran, China, Bangladesh en Europa en smokkelen vele tientallen, mogelijk honderden mensen via Milaan naar Parijs, via Calais naar Engeland, Scandinavië, België en Duitsland. De Franse justitie levert op voorhand informatie aan: een cel zou opereren vanuit de locatie in Leeuwarden. Telefoonnummers, gebruikte auto's en foto's van een verdachte worden doorgespeeld. Daarop start het Landelijk Parket een onderzoek onder de niet veelzeggende naam "Diever". Lars Stempher laat telefoons tappen, bevoegt systemen, koppelt namen en foto's en observeert de woning: 'Al snel kregen we drie personen in beeld. Voor ons was het een eenvoudige zaak. Maar internationaal lag dat anders.'

Eurojust-meeting

In de tussentijd wordt op instigatie van de Fransen de eerste bijkomst gepland bij Eurojust om internationaal zicht te krijgen op de verschillende onderzoeken. De nationale vertegenwoordigers, zaaksofficieren en teamleiders van Engeland, Griekenland, België, Nederland, Ierland, Duitsland, Denemarken, Zweden, Italië en Frankrijk komen bij elkaar bij Eurojust in Den Haag. Ieder land geeft een presentatie van wat het onderzoek in eigen geledingen heeft opgeleverd. 'Dat kon gewoon in je eigen taal,' legt Lars Stempher uit. 'Tolken vertaalden de toespraken. Via koptelefoons kon iedereen in zijn eigen taal horen wat de ander zei. De faciliteiten waar Eurojust over beschikt zijn perfect.'

Grensoverschrijdend

Eurojust bestaat uit 27 nationale vertegenwoordigers, één uit elke EU-lidstaat. De vertegenwoordigers zijn gedetacheerd en permanent gevestigd in Den Haag. Het zijn voornamelijk officieren van justitie, soms bijgestaan door een assistent of een expert. Twee keer per week komen de vertegenwoordigers in vergadering bijeen en worden lopende internationale strafrechtelijke onderzoeken besproken. 'In de EU hebben we te

maken met 23 verschillende talen en 30 verschillende rechtssystemen waarin vaak bevoegdheden van OM, ZM en politie anders zijn belegd en werkwijzen sterk verschillen,' legt Arend Vast uit. 'Dan is het heel handig om snel overleg te plegen of afspraken te maken met de betreffende Eurojust-vertegenwoordiger hier in het gebouw.' Eurojust is in 2002 opgericht om justitiële samenwerking en informatie-uitwisseling te stimuleren binnen de EU. Eind 2008 is op Europees niveau besloten om voor spoedeisende gevallen (bijvoorbeeld bij gecontroleerde aflevering of opdracht tot uitvoering van urgente rechtshulpverzoeken) zelfstandige bevoegdheden aan de nationale vertegenwoordigers toe te kennen. Ook is een 24/7 bereikbaarheid geregeld en informatie over grensoverschrijdende criminaliteit bij Eurojust geconcentreerd. In juni 2011 zal dat in de wet en feitelijk geregeld moeten zijn. De Nederlandse vertegenwoordiger bij Eurojust zal dan als plaatsvervangend hoofdofficier onderdeel uit gaan maken van het Landelijk Parket: daarmee is formeel en praktisch de link met het Landelijk Parket en het Nederlandse OM gelegd. Arend Vast: 'Vertegenwoordigers van de verschillende landen kunnen bij elkaar te rade gaan over de voortgang van een onderzoek. Er kan druk uitgeoefend worden op een diplomatieke manier. Soms wordt de Nederlandse prioritering van capaciteit niet begrepen als wij de opsporingsindicatie van een rechtshulpverzoek te vaag vinden of de strafzaak te miniem. Maar met een telefoongesprek kan ik uitleggen waarom bijvoorbeeld dit internationaal toch een belangrijk onderzoek is. Én, een volgende keer hebben we de collega's in het buitenland nodig! Het doel is altijd om effectief grensoverschrijdende criminaliteit aan te pakken, speciaal wanneer het georganiseerde criminaliteit betreft en minimaal twee EU-landen raakt.'

Diever

Terug naar operatie Diever. Lars Stempher vertelt tijdens de eerste Eurojust-meeting dat Nederland drie personen geïdentificeerd heeft, waarvan vaststaat dat twee daarvan in contact staan met de cel in Parijs. 'Ons was duidelijk geworden dat er mensen waren opgehaald uit Frankrijk die vervoerd moesten worden naar Zweden.' De Engelse afgevaardigden bevestigen op hun beurt dat zij een bestemmingsland zijn, maar nog geen strafrechtelijk onderzoek waren gestart. In Frankrijk en Italië lopen de grootste onderzoeken. Vooral Parijs blijkt een verzamelplek voor Irakese illegalen. 'Het voordeel van de Eurojust-meeting was dat de grootte van het onderzoek goed in beeld kwam,' vertelt Lars Stempher. 'Nu we elkaar in de ogen hadden gekeken werd het ook veel gemakkelijker om later weer contacten te leggen.' 'Het Nederlandse onderzoek was vrij klein en verloopt inzichtelijk, tot zich het eerste incident voordeed. Er zaten vier illegalen in een geobserveerde woning, een flat in Leeuwarden. Omdat we in Nederland het ▶

ONDERZOEK

EU-lidstaten pakken gezamenlijk internationale georganiseerde mensensmokkel aan

IN EUROPA

doorlaatverbod kennen, moesten we ingrijpen. De vreemdelingenpolitie hield de illegalen aan. Met deze actie werden geen mensensmokkelaars gearresteerd.'

Actiedag

Tijdens de tweede Eurojust-meeting worden concrete afspraken gemaakt over het internationaal oprullen van de mensensmokkelbende. Negen EU-landen spreken af om op 23 juni 2008 gezamenlijk tot actie over te gaan. Vóór de actiedag krijgt Lars Stempher met nog twee incidenten te maken. Eén verdachte rijdt met drie illegalen richting Zweden en kan in samenwerking met de Duitse collega's in Duitsland worden aangehouden. De verdachte wordt teruggestuurd naar Nederland. Met aanvullende zaaksinformatie uit Duitsland wordt de verdachte hier vervolgd. Ook een andere verdachte wordt in Duitsland aangehouden als hij met een illegaal vanuit Nederland op weg is naar Scandinavië. Op de gezamenlijke actiedag worden in alle betrokken landen 76 mensen gearresteerd en hebben doorzoekingen plaatsgevonden. 1332 Politieagenten zijn erbij betrokken. Beide in Duitsland aangehouden verdachten worden gedagvaard voor twee smokkelincidenten en deelname aan een criminele organisatie die zich bezighield met mensensmokkel. De derde verdachte is enkel deelname aan de criminele organisatie ten laste gelegd.

Niet alleen LP-zaken

'Bagdad' was niet de enige internationale zaak in 2008 waarbij Eurojust een belangrijke rol speelde. In totaal werden er in dat jaar een kleine 1200 strafzaken geopend via Eurojust. Elk jaar loopt dat aantal op. 'Het betreft niet alleen maar grootschalige zaken met internationale allure die door het Landelijk Parket worden afgedaan,' waarschuwt de Nederlandse Eurojust-vertegenwoordiger Arend Vast. 'Veel vaker heb ik te maken met regioparketten. Bijvoorbeeld toen parket Arnhem een drugszaak draaide waarbij hasj van Marokko naar Nederland werd gesmokkeld. We zijn met de Spaanse vertegenwoordiger bij Eurojust (die een verdieping lager zitten) om de tafel gaan zitten om te zorgen dat we met betrouwbare mensen tijdig gecoördineerde huiszoekingen en inbeslagname van banktegoeden in Spanje, Marokko en Nederland konden uitvoeren. Eurojust is bijvoorbeeld ook betrokken geweest op aanvraag van het Haarlemse pakket. Er moesten -ondermeer in Spanje- arrestaties en tegelijk huiszoekingen verricht worden, maar na de arrestaties werden de huizen pas drie weken later doorzocht. Er was niks meer te vinden: de huizen gestript, het wagenpark weg en de jachten verdwenen. Bij navraag bij de Spaanse Eurojust-vertegenwoordiger bleek dat in Spanje de politie arrestaties verricht, maar de rechter-commissaris -via een ander traject- verantwoordelijk is voor huiszoekingen. Dat wordt onderling niet afgestemd. Dus sluiten we dat nu van tevoren kort met de buitenlandse collega's. Belangrijk

'Smokkelaars maken misbruik van de afhankelijke situatie waarin illegalen zich bevinden.'

is dat je op niveau van OM en ZM contact hebt. De relatie met de politie is in een aantal landen nog sterk hiërarchisch en afstandelijk, dat merken ook onze politie-liaisons. Zo weten we inmiddels ook dat sommige EU-landen wel direct "naar binnen gaan" in een drugszaak, maar bij een vermoeden van fraude "eerst aanbellen en afwachten". Daar vinden we dan vaak toch nog een werkbare oplossing voor.'

Mensen in nood

Maar zoals gezegd verloopt de internationale operatie "Bagdad" voorspoedig. In Nederland worden de drie verdachten voor de rechter gebracht.

Lars Stempher: 'Tijdens de zitting gaven de verdachten aan dat zij hun medemensen, hun landgenoten, hielpen te ontkomen aan oorlogsgeweld. Zij verleenden diensten aan mensen in nood. Dat strookte echter niet met de onderzoeksbevindingen. Het ging altijd over geld. Gedurende de onderzoeksperiode gingen smokkelactiviteiten niet door, omdat er te weinig verdiend zou worden', weet Lars Stempher. 'Dat zie je wel vaker bij mensensmokkel, smokkelaars maken misbruik van de afhankelijke situatie waarin illegalen zich bevinden en vragen woekertarieven.'

Twee verdachten worden conform de eis voor alle feiten veroordeeld tot 16 maanden cel waarvan vijf voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaar. De derde verdachte wordt vrijgesproken. Een van de twee veroordeelden is in hogere beroep gegaan.

Aan één tafel

Inmiddels kan Lars Stempher via Eurojust de Fransen op de hoogte houden van de Nederlandse ontwikkelingen. 'Dat was een ideale manier van werken. De Fransen ontvingen informatie vanuit alle landen. Zij konden, indien nodig, Europees arrestatiebevelen laten uitgaan en rechtstreeks rechtshulpverzoeken indienen bij Eurojust.' Alle landen aan één tafel, laagdrempelig en met goede faciliteiten voorhanden - waardoor de opsporing en vervolging snel geregeld kan worden - zijn een positieve ervaring voor Lars Stempher. 'Als we vragen hadden op justitieniveau kon dat heel snel via de Eurojust-vertegenwoordiger van het land geregeld worden. Europol doet dat in wezen op politieniveau. Het is snel, praktisch en professioneel en kost niks.' ◀

Tekst: Thea van der Geest | Foto: Herman Engbers

Illustratie: Guusje Kaaijk

Hoekman

Hamster

Een jongen van een jaar of vijftien, geloof ik. Beetje ongeïnteresseerd zat hij op de stoel tegenover me. Hij zou het zelf waarschijnlijk 'stoer' hebben genoemd. Op de rij achter hem zijn ouders. De jongen was gekomen om een werkstraf in ontvangst te nemen. Hij had namelijk gevochten op school. Of onderweg naar huis, dat kan ook.

De jongen snapte wel dat het niet kon. Maar aan de andere kant. Die ander had hem uitgescholden. En toch ook terug geslagen. **Eigenlijk vond ie 't maar flauw.** Dat die jongen aangifte had gedaan. Dan had hij zelf ook wel naar de politie kunnen rennen. Ik zag vader op de achtergrond knikken. Dus vroeg ik of vader er ook zo over dacht.

Niet helemaal, zo bleek. Helemaal niet, eigenlijk. Vader moest niks hebben van vechten. Dat wist z'n zoon ook best. Dus had zoonlief straf gekregen. Huisarrest. Tot op de dag van vandaag. Ik keek even in het dossier. Die klap was al een maand of vijf geleden gegeven. Begreep ik nou goed dat die jongen al vijf maanden huisarrest had? Jazeker. En het was nog niet over ook, zo brieste vader. 'Tot de zomervakantie komt ie de deur niet meer uit!'

Dat leek me wat veel. Dat vertelde ik vader ook. **Straffen kan goed zijn, maar het moet natuurlijk wel een keer over zijn.** Anders werkt het niet meer. Ik liet nog even de woorden 'pedagogisch verantwoord' vallen. Kon allemaal best wezen, maar vader bleef erbij. Huisarrest. Een jaar lang.

Zware straf. Dat vond ik, tot ik kort daarna de krant open sloeg. Jongen van een jaar of twaalf, meen ik. Uit de VS. Haalde slechte cijfers op school. Moeder had hem gestraft. Hoe? Hij moest met een hamer zijn eigen hamster dood slaan. Dat zal hem leren! De vraag is wel wat.

Nou ja, dan had die vader toch wel gelijk. Een jaar huisarrest. Prima straf.

Jan Hoekman, officier van justitie

Hier wordt gehandhaafd

Gemeentelijk boa Frans Dupon maakt de wijk schoner en veiliger

Opportun op pad met Frans Dupon. De Utrechtse "boa" handhaaft bij huisvuil en hondendrollen. Deelt bonnen uit, maar waarschuwt liever: 'Wat stellen jullie voor, hoe gaan we dit oplossen?'

'Heb je iemand lopen in Lunetten? Er is daar een man met een hond die niet wil dat er gesnoeid wordt door het waterschap. Hij dreigt zijn hond los te laten.' Het is woensdagochtend, half acht op de post van toezicht en handhaving Zuid-West. Aan een grote tafel in de kantine zitten een stuk of zes buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en toezichthouders aan de koffie die net terugkeren of zo gaan beginnen aan hun ronde door de wijk. Aan de muur hangt een grote plattegrond met alle hondenloop- en speelgebieden, een poster over het nieuwe boa-uniform en een aankondiging van een gezamenlijke actie tegen autokraken met de politie. Het is duidelijk: hier wordt gehandhaafd. Frans Dupon is senior boa bij de gemeente Utrecht en is bezig met het maken van een nieuw rooster. 'Ik geef hier operationeel leiding aan 23 medewerkers in de functie van toezicht- houder of senior toezichthouder waarvan tien in de functie van boa. Ik loop zelf nog gemiddeld één keer per week een dag door deze wijk. Ik zou best vaker naar buiten willen, dat vind ik toch het mooiste, die emotie op

straat meemaken, maar door het nodige werk binnen komt dat er niet altijd van.'

Snel aangeliend

In park Transwijk is het druk: vanwege het mooie weer zijn er veel joggers in het park en mensen met honden. Die daar niet overal los mogen lopen. Iets verderop duikt een vrouw even weg in de bosjes. 'Waarschijnlijk heeft ze haar hond snel aangeliend toen ze mij zag', aldus Frans. Als boa kom je vaak dezelfde mensen tegen op je route. In eerste instantie wordt er een waarschuwing gegeven, maar mensen die voor de tweede keer hun hond niet aanlijnen krijgen een bon. Sinds vorig jaar is dit in Utrecht een (aankondiging van een) bestuurlijke strafbeschikking. Alle bonnen die de boa's in Utrecht Zuidwest schrijven worden eerst door Frans zelf, dan door Alex Geurts, teamchef toezicht en handhaving Zuidwest en tot slot door de juridische backoffice van de gemeente gecontroleerd. Daarna gaan ze naar het CJIB die de strafbeschikkingen

verstuurt aan de bestraften. De gemeente ontvangt een vergoeding voor iedere strafbeschikking. Als iemand het er niet mee eens is, kan hij bij het OM in verzet gaan.

Troep

Een ander feit waar boa's op mogen schrijven, is verkeerd aangeboden huisvuil. Rond een container vol met sloopafval liggen dozen papier, tafelpoten en andere troep. De doorgang over de stoep is hierdoor geblokkeerd. Een klusser uit een nabijgelegen huis vertelt dat de container van hem is, maar dat mensen uit de buurt er allerlei rotzooi bij hebben gegooid. Maar van wie is het? Waarschijnlijk gaat het hier om meerdere schulddigen, maar in een doos met papier ligt een envelop met een adres. Frans belt met de meldkamer van toezicht en handhaving om de GBA gegevens op te vragen. Het blijkt dat er sinds een half jaar drie jonge vrouwen, waarschijnlijk studentes, op het bewuste adres wonen. Twee ervan blijken thuis te zijn. 'Ik heb deze doos met papier op straat gevonden, en daar vond ik dit adres. Weten jullie misschien hoe die doos daar terecht is gekomen?' Later vertelt Frans dat hij bewust niet vraagt 'Is die doos van u?' De meeste mensen zullen daar snel 'nee' op antwoorden. Als je ze vraagt naar een verhaal, gaan ze nadenken en komen ze meestal met de waarheid. Zo ook in dit geval. Ja, de doos hebben zij daar neergezet. Nee, ze wisten niet dat dit niet mocht. Ze komen uit Amsterdam en 'daar mag dat gewoon'. Frans gaat niet in discussie maar vertelt dat hier in Utrecht onjuist aanbieden van grofvuil 150

euro kost. Een hoog bedrag voor studenten. 'Wat stellen jullie voor? Hoe kunnen we dit oplossen?' De studentes beloven plechtig de troep snel op te ruimen en voortaan zelf het grofvuil te bellen of naar de stortplaats te rijden. Ze komen er dus met een waarschuwing vanaf. 'In dit geval vond ik het niet nodig een bon uit te schrijven omdat enkel het doosje van hen bleek te zijn, wat ze in eerste instantie in de container hadden gegooid. Later is dit er door de werklui naast gezet. Ik weet zeker dat ze het nu gaan opruimen. Maar de volgende keer komen ze er minder makkelijk vanaf want ze zijn nu op de hoogte van de regels.' Naast opsporingsambtenaar blijkt een boa ook een soort wandelend informatiepunt voor de buurtbewoners. 'Weet u hoe ik zo snel mogelijk op de Leidseweg kom?', 'Ik dacht dat ik net iemand zag inbreken, wat kan ik nu het beste doen?' Maar ook: 'Er ligt een straat verderop een aantal gipsplaten op het fietspad, niemand kan erdoor.' De route naar de Leidseweg wordt gegeven, net als het advies 112 te bellen als je een inbraak ziet gebeuren en na een kort bezoek aan twee klussers worden de gipsplaten snel verwijderd. Na een korte omweg via een straat waar de laatste tijd veel auto-inbraken zijn geweest, zit de ronde erop. Uiteindelijk wordt op deze ochtend in de Utrechtse wijken Rivierenwijk en Transwijk geen bon uitgeschreven, maar de buurt is er, dankzij deze boa, wel weer een beetje schoner en veiliger van geworden. ◀

Tekst: Manon Nootboom | Foto: Vincent Boon

OEUVREPRIJS VOOR STELSELMATIGE DADERS

Expertisecentrum verheldert ISD-maatregel

Er leven heel wat vragen over ISD, de plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders. Dat bleek tijdens een kennisdag die het in Arnhem gevestigde Expertisecentrum Bijzondere Penitentiaire Zaken onlangs hield.

Het station in Arnhem lijdt momenteel onder een grootscheepse verbouwing. Bezoekers van de Landelijke ISD-dag "Twee jaar de tijd?", georganiseerd door het Expertisecentrum Bijzondere Penitentiaire Zaken (EBPZ) van het OM, moesten via opgebroken stoepen en in de haast aangelegde gangetjes hun weg vinden naar de congreszaal. Eerst uitkomen bij een doodlopend pad, dan een paar passen terug om aan een ander, die bekend is met de situatie, de weg te vragen. Waarom deze reisbeschrijving? Vanwege de parallellen. Het EBPZ dient als vraagbaak voor OM'ers die hun weg in het woud van TBS-, VI- of ISD-regels kwijt dreigen te raken. Zij kunnen bij het expertisecentrum terecht voor vragen in individuele zaken of om de meest recente jurisprudentie van de Penitentiaire Kamer van het Arnhemse hof op te vragen. 'Maar ze kunnen ons ook bellen om

gewoon even te sparren', benadrukt beleidsmedewerker Geertje van Roermund.

Beveiliging

Dat er behoefte is aan sparren met collega's, bleek ook tijdens de ISD-dag half maart. De maatregel "Plaatsing in een Inrichting voor Stelselmatige Daders" kunnen officieren sinds oktober 2004 vragen voor veelplegers. De doelgroep voor de maatregel zijn "draaideurcriminelen": klanten van justitie die keer op keer voor telkens relatief kleine vergrijpen moeten voorkomen. De overlast die zij de samenleving toebrengen leidde tot de komst van de maatregel. Voor een relatief klein vergrijp, bijvoorbeeld stelen van een (zoveelste) blik bier, kan een verdachte voor twee jaar "opgeborgen" worden. In die twee jaar detentie wordt hem een programma aangeboden, gericht op

resocialisatie. Het streven is een ISD'er terug te laten keren in de maatschappij, zonder verder te recidiveren. Verslavingsproblematiek wordt aangepakt, voor schulden wordt een oplossing gezocht en daar waar nodig wordt psychische hulpverlening aangeboden. 'De oeuverprijs voor stelselmatige daders', noemde één van de circa tachtig aanwezigen het op de ISD-dag. Uit de achtergrond van de maatregel blijkt dat deze primair beveiliging van de samenleving tot doel heeft. Het tweede doel is gericht op de persoon van de verdachte. Door twee jaar intensieve behandeling, moet deze uiteindelijk als gezond burger terugkeren in de maatschappij, waarbij tevens aandacht wordt besteed aan wonen en werken.

Zorgelijke zorgmijders

Een prachtig idee, maar de uitwerking blijkt toch niet zo eenvoudig. Want juist de doelgroep die voor deze maatregel in aanmerking komt, staat bekend als zorgelijke zorgmijder. De groep die overal "nee" op zegt, dus zeker op een aanbod tot behandeling. En wat moet je als rechter? Met een officier die iemand voor twee jaar van de straat wil halen met een tenlastelegging waar één gestolen blikje bier op staat? Met een verdachte die roept absoluut niet te willen meewerken aan een resocialisatieprogramma?

'Bij de gedetineerden zoemde het van de geruchten over de ISD en ook bij de zittende magistratuur heeft het een hele tijd gezoemd', stelt advocaat-generaal Gerard de Haas van het EBPZ. Hij snapt wel waar de verkeerde informatie over ISD vandaan kwam. 'Rechters werden door het OM onvoldoende op de hoogte gesteld wat de programma's voor ISD'ers inhielden. En als hij erom vroeg, dan kreeg de rechter soms een programma dat gelijk was aan een normaal dagprogramma: bibliotheek bezoek, luchten, lunchen en de celdeur dicht. Werkelijk, ik heb dat meegeemaakt. Daar red je het in je vordering niet mee. Gelukkig is hier inmiddels verandering in gekomen.' De maatregel werd dus door de vele onduidelijkheden,

vaker niet dan wel opgelegd. AG Ties Molhoek ziet nog wel een ander argument. 'Misschien komt het ook wel een beetje door koudwatervrees. Je legt een maatregel op voor twee jaar, maar je hebt er op dat moment geen zicht op hoe het uit zal pakken.' Vooraf is immers van deze doelgroep moeilijk te zeggen of gebruikgemaakt wordt van het aangeboden programma. Werkt een ISD'er niet mee, dan is er sprake van "kale" ISD en zit iemand sec een celstraf van twee jaar uit. Dat is fors, voor de tenlastelegging met dat ene gestolen blikje bier.' Een andere opmerkelijke conclusie die werd getrokken na de ISD-dag, is dat ieder op z'n eigen manier invulling geeft aan de maatregel. 'Dat vond ik wel een beetje schokkend. Dat je hoort dat ze bijvoorbeeld in Amsterdam veel verder zijn dan elders. Terwijl de ISD toch al langer bestaat', vindt Molhoek. De Haas: 'Daar zijn wij als expertisecentrum natuurlijk niet verantwoordelijk voor, maar het is wel leuk dat je dat tijdens zo'n dag blootlegt.' Waar komt deze eilandjescultuur dan vandaan? ISD is toch een landelijke maatregel? Moet deze dan ook niet consistent worden uitgevoerd? 'De sturing is in het begin niet goed geweest. Het is iets dat nu pas vormgegeven wordt', denkt De Haas. Molhoek meent dat er misschien teveel is voortgeakkerd op de maatregel voor Strafrechtelijke Opvang Verslaafden (SOV). 'Die was ook niet overal goed geïmplementeerd omdat die vooral gezien werd als een proef.'

Gezondheidszorg

Momenteel vindt resocialisatie ook buiten de muren van de inrichting plaats. Dit zorgt voor aanvullende problemen. Reguliere zorginstellingen willen dit soort patiënten liever niet hebben, terwijl zij op sommige terreinen betere behandeling kunnen bieden dan intramuraal. 'De aansluiting met de gezondheidszorg moet verbeteren', vindt ook beleidsmedewerker Jeanine Reidnied. Volgens haar collega Geertje van Roermund heeft de aansluiting tijd nodig. 'Bij de TBS hebben we gezien dat het tijd kost om het vertrouwen

Foto: Kirsten Fotografeert

De EBPZ'ers van RP Arnhem

Het Expertisecentrum Bijzondere Penitentiaire Zaken bestaat sinds 1 juli 2007 en is gevestigd bij het ressortsparket Arnhem.

Het expertisecentrum is te bereiken via de helpdesk (026 - 359 33 66) of via het centrale e-mailadres: expertisecentrumpenza@om.nl.

Medewerkers:

Senior advocaat-generaal:
Gerard de Haas (coördinator)

Advocaten-generaal:
Elisabeth Julsing, Ties Molhoek en
Jan-Willem Rijkers

Beleidsmedewerkers:
Geertje van Roermund en
Jeanine Reidnied

Secretaris:
Sarah Keijzer

'Dit is risicovolle materie. Dan is het goed om bij het expertisecentrum je oor te luister te kunnen leggen.'

te laten groeien. De uitwisseling kwam pas op gang toen GGZ-instellingen ervoeren dat mensen ook weer terug konden naar de TBS-instelling, als ze problemen veroorzaakten. Belangrijk is het om een goede terugkeergarantie te geven. Dat de zorginstelling ervan kan uitgaan dat een persoon direct wordt opgehaald door de TBS-instelling, als er problemen zijn.' Helaas geldt dit alleen gedurende de maatregel, benadrukt secretaris Sarah Keijzer. In het nazorgtraject zijn dit soort oplossingen niet meer mogelijk omdat een ISD'er zijn twee jaar erop heeft zitten. Een ander probleem dat speelt bij deze "uitwisseling" is de bevoegdheidsverdeling. Wie heeft er zeggenschap over een ISD'er die extramuraal verblijft? Is dat de directeur van het Penitentiair Psychiatrisch Centrum (PPC) waar de persoon behandeld wordt? Of is dat degene die de leiding heeft over de inrichting waar de ISD'er vandaan komt? 'Volgens de wet is de laatste verantwoordelijk', stelt De Haas. Hij is op de hoogte van de discussie die in het land speelt. Formeel is de directeur van de ISD-inrichting dus verantwoordelijk, maar tijdens de ISD-dag bleek DJI een andere opvatting te zijn toegedaan. Volgens medewerker uitvoeringsbeleid Van Gent is haar organisatie van mening dat de verantwoordelijkheden overgaan naar de directeur PPC. De discussie moet volgens Van Gent de komende maanden duidelijk worden. Als wordt gevraagd naar de mening hierover van het expertisecentrum, is AG De Haas terughoudend. 'Ik weet niet of wij daar als expertisecentrum wat van moeten vinden. Het ministerie van Justitie en de DJI moeten dat oplossen.' Hij krijgt bijval van Van Roermund: 'Voor ons is de bevoegdheidsverdeling een gegeven.'

Illegalen

Een laatste heikel punt met betrekking tot de maatregel is de mogelijkheid om ISD op te leggen aan stelselmatige daders die illegaal in Nederland verblijven. Dit kan sinds 1 juli 2009. Het doel is ook hier tweeledig. Enerzijds is er de bescherming van de maatschappij, anderzijds wordt er niet ingespeeld op resocialisatie maar op uitzetting. Inmiddels zit er één illegaal in het traject. Van Roermund denkt dat er nog maar één illegaal ISD heeft omdat deze groep zich bewust buiten beeld van alle instanties houdt. Haar

collega Keijzer ziet nog een ander probleem. 'Ik denk dat er het risico is dat de maatregel zo een verkapte vreemdelingenbewaring gaat worden, wanneer de twee jaar gebruikt worden om een uitzetting voor te bereiden. Dat is uiteindelijk toch niet het kern van de ISD-maatregel?' Advocaat-generaal De Haas wil zien hoe deze vorm van ISD zich gaat ontwikkelen. Hij denkt dat het aantal illegalen die de maatregel krijgt opgelegd, uiteindelijk zal groeien.

Handboek TBS

Al met al zijn er dus voldoende vragen en onduidelikheden met betrekking tot de ISD. Genoeg te doen dus voor het expertisecentrum, dat naast ISD ook PIJ, VI, de beleidsmatige kant van de WOTS en TBS als kennisgebieden heeft. Met name over TBS worden veel vragen gesteld. Allemaal heel specialistische en politiek gevoelige onderwerpen met een groot afbreukrisico. 'Het is risicovolle materie. Dan is het goed om bij het expertisecentrum je oor te luister te kunnen leggen', vindt De Haas. Veel vragen gaan dus over TBS. Hoe het zit met verlenging, wat de meest recente jurisprudentie van de "Penkamer" is en hoe een officier in een concrete zaak het beste zijn TBS-vordering kan insteken. Er is veel aandacht voor TBS in de media en in de politiek. Toch merken de medewerkers van het expertisecentrum dat er weinig aandacht is voor de technisch-juridische kant van de maatregel. 'Het gaat altijd over TBS als systeem. Voor het juridische aspect is verbazend weinig aandacht.' Volgens De Haas ligt de belangstelling meer bij de achtergrond van de TBS en bij de problematiek die erachter schuil gaat. 'Er wordt veel geschreven en onderzoek gedaan naar de lange duur van TBS. Ondanks het feit dat bij TBS de recidivecijfers lager liggen dan bij detentie, is de focus van politiek en maatschappij steeds gericht op incidenten rondom TBS-gestelden. Maar de eerste de beste overvaller die geestelijk niets mankeert, sluiten we op en die komt over een aantal jaren gewoon vrij. Terwijl die ook een boerderij heeft overvallen en iemand een pistool op de kop heeft gezet. Ik wil graag de andere kant van de TBS weer meer aandacht geven, de technische kant. Binnen de wetenschap lijkt het erop dat de techniek er minder toe doet op dit moment.'

Het expertisecentrum is bezig met een Handboek TBS, om de technische kant van het systeem duidelijk in kaart te brengen. Een handboek voor het OM, om snel en zonder poespas zicht te geven op procedures en jurisprudentie. Het handboek moet na de zomer op OMtranet verschijnen. De Haas: 'Het systeem van TBS moet je zien als een hele dure auto, maar bij de dure auto ontbreekt de handleiding. Die proberen wij met het Handboek te schrijven.' Of er ook zo'n handboek voor ISD komt? Misschien volgend jaar... ◀

Tekst: Olga Hoekstra

Illustratie: Nick Stakenburg

GrOMbergen

Papadag

Het is weer verkiezingstijd en het grote thema is natuurlijk de economische situatie. Toch zal er zo links en rechts in de verschillende verkiezingsprogramma's – ik heb ze er niet op nagekeken – zeker opnieuw gepleit worden voor deregulering. En geen misverstand daarover: waar onzinnige of overbodige regels kunnen worden afgeschaft, vinden pleitbezorgers voor deregulering mij aan hun zijde. Toch wil ik ook een tegengeluid laten horen: hier en daar is het hoog tijd voor juist méér regelgeving: er moet meer verboden worden! Iedereen kan zo wel zijn eigen voorbeelden bedenken, maar voor mij staat onbetwist op nummer één: het woord papadag. Een schoolvoorbeeld van de debilisering van onze taal. Nu realiseer ik me natuurlijk wel dat het woord vaderdag al bezet was, maar daar moet toch wat beters voor te bedenken zijn. Maar niet alleen vanwege het infantiele karakter van het woord is ingrijpen dringend gewenst. "Papadag" heeft namelijk ook de suggestie in zich dat je maar één dag in de week de vaderrol vervult en je je de andere dagen van de week met belangrijkere zaken bezig houdt. De conclusie is voor mij dan ook duidelijk: verbieden die hap! Ik ben gaarne bereid de eerste themazitting over dit onderwerp op me te nemen; de eisen zullen niet mals zijn!

En nu we toch lekker aan het verbieden zijn: ook advocaten die hun afspraken niet nakomen zouden bij wet verboden moeten worden. En ze bestaan echt, zo bleek uit een onlangs gepubliceerde uitspraak van het hof Amsterdam. In de Kolbakzaak, een groot onderzoek naar de criminele activiteiten van onder meer Willem H., was een verdachte vrijgesproken. Complicerende factor: hij had wel ruim 11 maanden vast gezeten. Toen de officier van justitie tegen die vrijspraak in hoger beroep ging nam de advocaat van de verdachte contact op: als de officier af zou zien van het hoger beroep, dan zou de verdachte geen verzoek indienen om schadevergoeding voor ten onrechte ondergane voorlopige hechtenis en rechtsbijstand. Een en ander werd schriftelijk door de advocaat bevestigd.

Het kan niet anders dan dat de betreffende officier, na intrekking van het hoger beroep, de wenkbrauwen heeft gefronst toen de raadsman zich niet hield aan zijn kant van de deal en even zo vrolijk wel een verzoek tot schadevergoeding deed. De rechtbank was overigens snel klaar met deze zaak: **de toezegging van de advocaat stond aan ontvankelijkheid in de weg**. Het hof kwam in hoger beroep ook niet tot toewijzing van de gevraagde schadevergoeding, zij het op andere gronden: "uit een dergelijke afspraak vloeit echter, anders dan de rechtbank oordeelde, voor de verzoeker geen zodanige gebondenheid voort dat deze aan het indienen van een schadevergoedingsverzoek als het onderhavige in de weg staat. Wel zal een dergelijke afspraak tussen het Openbaar Ministerie en de verzoeker in de regel zwaar wegen bij de beoordeling of er gronden van billijkheid aanwezig zijn voor toekenning van de verzochte vergoeding. (...) Alle omstandigheden in aanmerking genomen ziet het hof onvoldoende gronden van billijkheid voor toekenning van de verzochte vergoeding, geheel of gedeeltelijk." (Hof Amsterdam 01-04-2010, LJN BM0596). Tja, als we er zo ook uit kunnen komen is een verbod bij nader inzien misschien niet echt nodig...

Jan-Willem Grimbergen, officier van justitie in Utrecht

KORTOM

Kijk voor meer actueel nieuws op www.om.nl

LISA DE GRAAF WINT EISPRIJS

Lisa de Graaf is winnaar geworden van de tweede Nationale Requireerwedstrijd voor Studenten, georganiseerd door het OM.

Tijdens de finale op 16 april waren dit keer alle negen rechtenfaculteiten vertegenwoordigd met een kandidaat. Door het winnen van een lokale voorronde hadden zij zich weten te plaatsen voor een tweedaagse bij het Gerechtshof in Amsterdam. Op 15 april ontvingen ze daar een debattraining en daarna een masterclass Requireeren door officier Koos Plooi. Die zat ook, met onder andere hoofd-AG Charles van der Voort, in de jury voor de feitelijke wedstrijd op 16 april.

Een vrachtwagenchauffeur met een zwaar gehandicapte dochtertje, die nog één keer een doosje plantjes voor zijn zwager vervoerde om dolfintherapie te kunnen betalen. Tot twee keer toe had zijn zwager hem verzekerd dat het om softdrugs ging. Bleken de plantjes toch 15 kilo amfetamine te zijn. En een onstabiele twintiger die bij papa en mama huilend had verteld afgeperst te worden door een kickboksende oud-klasgenoot die hem vroeger ook altijd al pestte. Omdat criminelen bij de politie binnen een paar uur weer buiten staan, had vader het jachtgeweer van een vriend geleend om de pestkop een lesje te leren. Dat de meegekomen vriend van de pestkop door een schot hagel in het gezicht aan een oog blind zou worden, was natuurlijk niet de bedoeling. Dat waren – in een notedop- de twee zaken waar respectievelijk 4 en

5 finalisten de rechtbank en verdediging over onderhielden. Aan het einde van de middag bleek dat “nieuwkomers” VU, UvA en EUR er met de eerste, tweede en derde plaats vandoor gingen. De 20-jarige Lisa de Graaf (derdejaars Bachelor) had haar zaak ‘juridisch gepeld als een ui’, aldus juryvoorzitter Han Moraal. In de close finish met Tim Vis gaf dat de doorslag. Als enige kritiekpunt gaf de jury haar mee dat ze als repliek had kunnen volstaan met de opmerking dat ze geen behoefte had aan een repliek. Feitelijk was het een extra compliment voor de kracht van haar requisitoir. Naast een schaal met inscriptie leverde dat Lisa een stageweek bij het parket Amsterdam op en een wildcard voor het Summercourt 2010 (www.summercourt.nl).

Maar de jury was ook onder de indruk van het niveau van de overige finalisten. En die finalisten waren enthousiast over de nadere kennismaking met het OM die de tweedaagse hen had geboden. EUR-kandidaat Corjan Kroon: ‘Het was leerzaam maar vooral ook erg gezellig. Naarmate ik meer inzicht krijg in het werk dat een officier van justitie doet, krijg ik steeds meer het gevoel dat ik dat werk erg leuk zou vinden en dat het ook bij me past.’ Lisa de Graaf heeft door de finale een goede indruk gekregen van het vak “officier van justitie”, waardoor ze er alleen maar enthousiaster over is geworden. ‘Ik vond het geweldig om met allerlei mensen uit het vak te kunnen praten. Ik heb het, afgezien van de zenuwen op de dag van de finale zelf, heel erg naar mijn zin gehad!’

DIGITAAL HOGER BEROEP

‘U bent getuige van een historische gebeurtenis.’ Zo sprak de Bossche vice-president van het Hof, Henk Harmsen, de verdachten en hun raadslieden toe op de zitting van donderdag 1 april jl.

Op die datum vond de eerste digitale strafrechtzitting in hoger beroep plaats waarbij de raadslieden, advocaat-generaal en griffier gebruik maakten van een elektronisch dossier (ED) in NIAS (het geautomatiseerde systeem voor strafzaken in hoger beroep). De digitaal te behandelen zaken waren een bedreiging en een diefstal/verduistering. De zaal waar de zitting werd gehouden was met vijf grote beeldschermen ingericht. Na afloop waren de raadslieden, griffier en advocaat-generaal erg te spreken over het werken met digitale dossiers en ED NIAS. Op 1 juni is een volgende digitale zitting in Den Bosch gepland, nu een hele zittingdag met negen zaken. Het elektronisch dossier in hoger beroep sluit aan op het dossier in eerste aanleg in GPS. Net als bij

GPS leest ook de advocaat-generaal tijdens de behandeling van de zaken niet meer van papier voor maar vanaf het beeldscherm. De griffier verwerkt de ter zitting verkregen informatie direct digitaal. Het elektronisch dossier wordt daarmee officieel in gebruik genomen. Geautoriseerde personen van zowel het OM als het hof kunnen het digitale dossier raadplegen en aanvullen. Het elektronisch dossier is ontwikkeld voor en in nauwe samenspraak met de (toekomstige) gebruikers van het OM en de hoven. In 2008 is het Elektronisch Dossier NIAS ontwikkeld. Op de locaties Den Bosch en Amsterdam worden nu met ED NIAS de eerste hoger beroepszaken volledig digitaal behandeld; Den Bosch de standaardzaken en Amsterdam de megazaken (Amsterdam start op 25 mei as.). De verwachting is dat in de loop van 2010 ook de andere ressortsparketten (Den Haag, Arnhem en Leeuwarden) met het elektronisch dossier gaan werken.

Tekst: Thea Tjeerdema

NEDERLAND GASTHEER IAP-CONGRES

Voor de vijftiende jaarlijkse conferentie van de International Association of Prosecutors (IAP) is Nederland gastheer. Aanklagers aller landen verenigen zich van 5 tot en met 9 september in het Scheveningse Kurhaus.

Het thema van de conferentie - waarover ook de minister van Justitie spreekt - is “Crossing Borders”. Niet alleen criminelen handelen grensoverschrijdend, in mensen, drugs en wapens. Ook politie en justitie overschrijden steeds vaker landsgrenzen. Zij zoeken samenwerking met

andere staten, om bewijs te vergaren en te verschaffen tegen internationaal opererende criminelen. Het International Association of Prosecutors (IAP) werd opgericht in juni 1995. De belangrijkste aanleiding was de snelle groei van grensoverschrijdende criminaliteit, zoals drugshandel, witwassen en fraude. Het IAP, een non-gouvernementele en niet-politieke organisatie, moet bijdragen aan betere samenwerking en snellere rechtshulp. Het IAP is de enige wereldwijde vereniging van officieren van justitie en vertegenwoordigt tweehonderdduizend aanklagers in meer dan 130 landen.

Zie ook: www.iap2010thehague.nl

CYBERCRIME IS OVERAL

Opsporing en vervolging in het digitale tijdperk: De toekomst is nu! Dat was de titel van de Expertmeeting Cybercrime op 13 en 14 april.

In een audio visuele presentatie sprak stakeholder Hirsch Balin over criminaliteit door de eeuwen heen: 'Was er een boot, hadden we zeerovers. Kwam de postkoets, waren er overvallers. Leven we in cyberspace, dan hebben we cybercrime.'

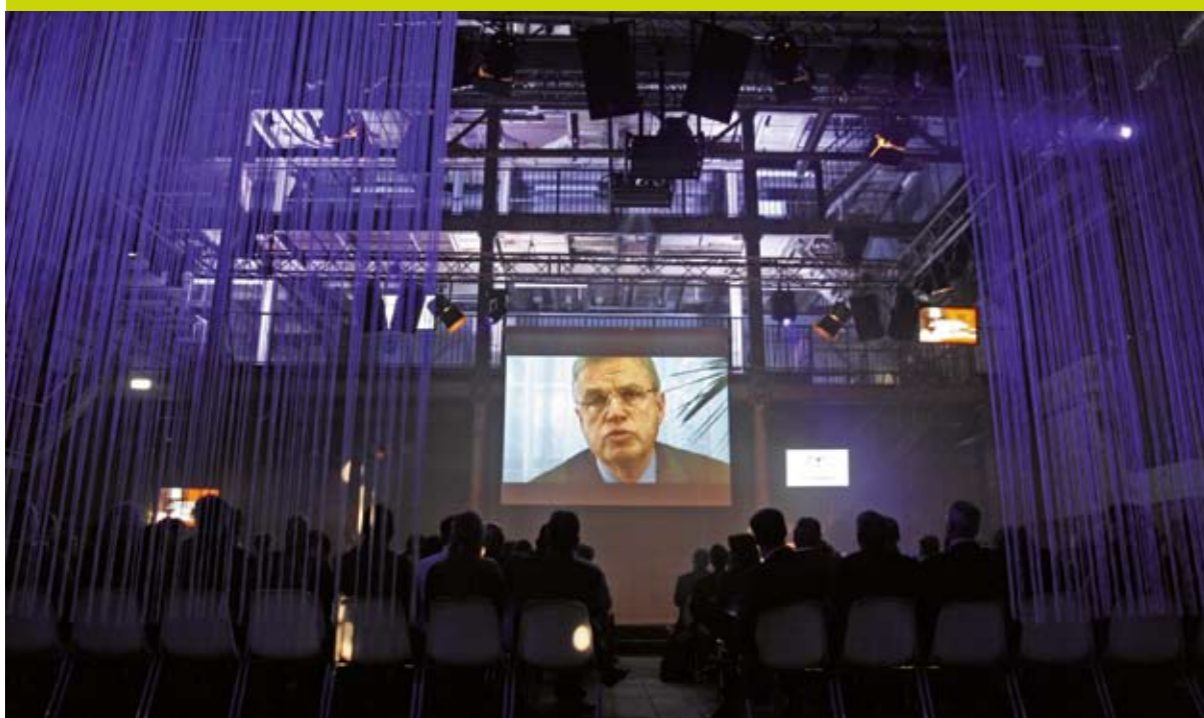
Twee jaar na de start van het intensiveringsprogramma Cybercrime bij het OM en het Programma Aanpak Cybercrime (PAC) van de politie was het tijd voor een pas op de plaats: Wat is de afgelopen jaren gerealiseerd en hoe gaat het verder?

De expertmeeting was speciaal georganiseerd voor OM, politie en private partijen. Want, bleek als snel, om cybercriminelen op te sporen en te vervolgen is samenwerking tussen OM, politie én bedrijven uit de publieke-private sfeer pure noodzaak. 'Kennis is macht, maar kennisdelen is kracht', was een vaakgehoorde uitspraak.

Verschillende experts gaven hun mening of waarschuwden voor de toekomst. 'Nadat broncodes van Google gehacked waren en ten prooi vielen aan blijkbaar de Chinese overheid, vroeg niemand zich af op basis van welke wettelijke bevoegdheden Google op zijn beurt heeft ingebroken in de servers van de hackers. Blijkbaar bewegen private partijen zich makkelijker in dit gevoelige domein, legde Ronald Prins van IT-bedrijf Fox-IT de congressgangers voor.

Kenmerkend voor het gebruik van nieuwe technologieën is dat ze wijdvertakt zijn. Overal liggen deeltjes van informatie. Gegevens worden vaak argeloos opgeslagen, gecombineerd, gelinkt en uitgewisseld. 'Laten we nadenken voordat we alles aan elkaar knopen' roept hoogleraar Corien Prins de toehoorders op. 'Wie neemt de verantwoording wanneer informatie fout blijkt te zijn? Alles blijft staan, er wordt niks weggegooid. Je ben onschuldig tot het tegendeel bewezen is, maar door de gecombineerde systeemgegevens is het gelijk bewijzen niet meer te vinden.

In de wandelgangen en tijdens de vele workshops werden verdere mogelijkheden verkend voor een geïntegreerde aanpak vanuit de lopende cybercrime projecten. Want 'elke aanval is beter dan de vorige' sloot Stan Hegt, hacker en werkzaam bij KPMG de tweedaagse af.

ZEVENTIG DNA-MATCHES PER WEEK

De NFI-databank voor strafzaken leverde in 2009 per week zeventig matches op.

De DNA-databank voor Strafzaken groeide in 2009 met ruim 22 duizend profielen en leverde zo'n zeventig Nederlandse matches per week en meer dan zeshonderd internationale matches op. Internationale DNA-profielvergelijking (onder het Verdrag van Prüm) is een vast onderdeel geworden van de dagelijkse routine van de DNA-databankmedewerkers. In 2009 zijn Finland en Frankrijk toegevoegd aan de vijf landen waarmee al vergeleken werd: Duitsland, Oostenrijk, Spanje,

Luxemburg en Slovenië. Op 31 december 2009 waren er in totaal 1.103 internationale matches gerapporteerd, waarvan 629 in 2009. Sinds 1 mei van dit jaar is de "Wet DNA-onderzoek bij veroordeelden" van toepassing op veroordeelden voor misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis mogelijk is. Hiermee vervalt de beperkingen dat alleen celmateriaal wordt afgenomen bij personen die veroordeeld zijn wegens een gewelds- of zedenmisdrijf of die behoren tot een categorie van de veroordeelde zeer actieve veelplegers. Het NFI verwacht dat dit twee- tot driemaal zoveel DNA-profielen van veroordeelden voor opname in de DNA-databank zal opleveren.

OMGESLAGEN

EIGEN VERMOGEN

'Een groot aantal korpsen is met spoed het eigen vermogen aan het opeten. We zullen als politie absoluut in sterkte terug moeten. Dat is de enige plaats waar we kunnen bezuinigen. Onze levenslijn in deze situatie is het normkostenonderzoek dat de minister ons heeft toegezegd. Daaruit moet blijken welke sterkte we überhaupt kunnen betalen.'

Leon Kuijs, voorzitter van de Raad van Korpschefs in oprichting
Blauw, 17 april 2010

ONEENS

'Veel mensen weten best dat het geregeld gebeurt dat rechters het onderling oneens zijn. Als we daar open over zijn, verhoog je het realiteitsgehalte van de rechtspraak. (...) Ik ben geneigd een uitzondering te maken voor vrijspraken. Dan moet niet bekend worden dat één rechter iemand wilde veroordelen. Vrijspraak is vrijspraak.'

Peter Ingelse, vicepresident van het gerechtshof in Amsterdam
De Volkskrant, 27 april 2010

UNDERCOVER

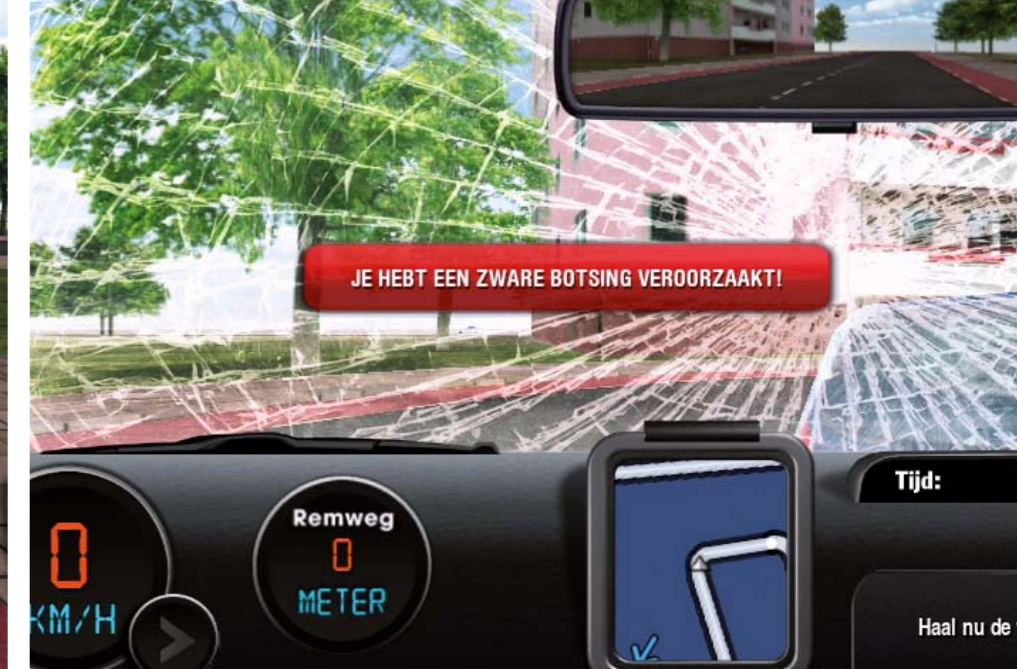
'De beslissing om over te gaan tot een undercoveractie moet met de grootst mogelijke zorgvuldigheden omkleed. Daarbij hoort een scherpe(re) omschrijving van het begrip "algemeen belang". En dat streng omschreven belang moet zo groot zijn dat het de schending van privacy van de betrokkene(n) rechtvaardigt.'

Marc Josten, eindredacteur van KRO Reporter
Villamedia magazine, 23 april 2010

LOSLOPENDE HOND

'Als ik 's morgens voor de eerste loslopende hond bekeur doe ik dat bij de volgende ook, want je moet consequent optreden. Maar het scheelt wel of het om een twaalfjarig hondje gaat dat braaf achter de baas aan sjokt of om een jachthond die in de beek zwemt en al vier keer tevergeefs door zijn baas is geroepen.'

Marcel Klompaker, bijzonder opsporingsambtenaar bij Natuurmonumenten
Handhaving, nr 2, april 2010

Verkeerstalent of gele prent

Serius leuk verkeersspel

Iedere zichzelf respecterende website heeft tegenwoordig een game. Ook verkeershandhaving.nl (onderdeel van om.nl) heeft sinds februari de serious game "Verkeerstalent of gele prent". Het spel is bovenal "fun" om te spelen. Ongemerkt is er toch serius veel informatie over verkeershandhaving in verstoppt.

Je rijdt met een auto door de driedimensionale stad "Westerdam". De missie luidt dit keer: breng een paar VIP's naar hun bestemming. Maar onderweg stuit je op onveilige situaties, ander verkeer, stoplichten en verschillende wegtypen; van een 30km-zone tot een 80 km weg. Her en der duiken flitspalen op. Er volgen sancties op overtredingen. Spelenderwijs verschijnen gemaakte overtredingen mét de boetebedragen in beeld. Houd je je bij de flitspalen keurig aan de snelheid, maar voer je verder flink de snelheid op, dan zal je bij de eindstreep toch beteuterd kijken. Er blijken onzichtbare radarcontroles te zijn geweest die tot op de kilometer nauwkeurig je snelheidsovertreding hebben vastgelegd.

Dat is in het kort het online spel "Verkeerstalent of gele prent" dat is ontwikkeld door de afdeling Communicatie van het Landelijk Parket Team Verkeer. Het spel is bedoeld voor jonge -met name- mannelijke automobilisten. Deze groep heeft veel ervaring op het gebied van computerspellen en is via internet beter te bereiken dan met traditionele media. Het online spel moest daarom aansluiten bij de 'game-ervaringen' van de spelers.

Dat doet het kennelijk, want in drie maanden tijd kwamen uit alle hoeken en gaten van het internet ruim 62.000 unieke bezoekers langs. Een derde van hen blijft terugkomen, soms tientallen malen. In totaal startten deze

bezoekers maar liefst een half miljoen keer een missie. Vanaf mei zitten nieuwe missies ingebouwd en na de zomer worden geheel nieuwe features als dag en nacht-, en seizoensinvloeden ontwikkeld.

Smeulende auto's

Een speler moet wel even de tijd nemen. Allereerst moet (om de 3D-wereld te kunnen tonen) een zogenoemde "plug-in" gedownload worden. Dan moet de hele stad worden ingeladen, maar wie dat doet komt in de unieke stad Westerdam terecht. Westerdam zou zo ergens in Nederland kunnen liggen. De werkelijkheid is zo precies mogelijk nagebouwd. De stad heeft onder meer een ringweg, voetbalstadion, kroeg en supermarkt. De speler kan echt een tijd door de stad dwalen. Ook de verkeersregels zijn exact als in het echte leven: bij een snelheidsovertreding wordt gewerkt met de echte marges en correcties en boetebedragen. Het spel zit vol geluiden, schaduwen en wie een tijdje rondrijdt komt steeds nieuwe grapjes van de makers tegen. Er liggen winkelwagentjes op straat en er is op een plaats een botsing geweest waarbij de smeulende auto's nog op de stoep staan.

Ballonvaart

Het spelen is fun, voor wie de auto met de pijltjes toetsen weet te besturen. Uit tests

blijkt dat jongeren zó met de auto wegrijden, terwijl 30-plussers er bij de eerste bocht uitvliegen. Het rondrijden en de opdrachten proberen te volbrengen is nog best lastig. Wie de grenzen van de verkeersregels opzoekt krijgt informatie over handhaving en boetes. Wie echt te hard rijdt, wordt zelfs staande gehouden door de politie. Naast de fun is nauwelijks merkbare serieuze onderstroom verwerkt. De boodschap: veilig en rustig rijden levert het beste resultaat. Alleen spelers die zich netjes gedragen maken kans op een high-score waarmee een prijs gewonnen kan worden: een ballonvaart met de BOB-ballon.

Pas op

Ook voor mensen buiten de doelgroep van mannelijke 18 tot 30-jarigen is www.verkeerstalentofgeleprent.nl leuk. Voor tieners is het een buitenkans al met een auto de weg op te gaan. Met hun computerskills zijn ze waarschijnlijk betere chauffeurs dan mensen met een rijbewijs. Ook voor 30-plussers ligt er een uitdaging: lukt het om alle opdrachten te vervullen? Maar pas op: wie de besturing eenmaal onder de knie heeft, kan er moeilijk mee stoppen. ◀

Tekst: Ernst Koelman

4 vragen

Het OM heeft een nieuwe HRM-strategie. Vier vragen hierover aan **Steven Burgmeijer**, (hoofd afdeling HRM, Parket-Generaal) en **Machteld Barchjansen** (senior loopbaanadviseur HRM, PaG). 'Hoe komen medewerkers in hun werk tot hun recht?'

1. Waarom zo'n HRM-strategie en waarom nu?

'Het OM heeft de afgelopen jaren vanuit het programma "Het OM Verandert" belangrijke wijzigingen doorgevoerd in de organisatie en bevindt zich nu in de fase waarin onder andere de regionalisering vorm gaat krijgen. Deze ontwikkelingen hebben een grote impact en stellen hoge eisen aan de flexibiliteit en inzet van talenten van de medewerkers. Omdat de nadruk van deze organisatieveranderingen vooral heeft gelegen op de structuur- en proceskant van de organisatie, is het nu tijd voor een ondersteunende HRM-strategie die de organisatie en de medewerkers voor nu en in de toekomst in staat stelt om de gewenste professionalisering, veranderkracht en ontwikkeling te realiseren.'

2. Wat is de kern van de strategie? 'Uiteindelijk gaat het om de vraag hoe we werken; hoe we ons eigen werk doen, hoe we samenwerken en hoe we ons door de organisatie heen bewegen en opstellen. In de nieuwe HRM-strategie gaat het om investeren in volwassen samenwerkingsrelaties. Binnen teams en tussen medewerkers, maar ook tussen leidinggevenden en medewerkers. De leidinggevenden van het OM hebben een prominente rol in het uitdragen van de HRM-strategie. Zij zijn immers ook degenen die inspireren, stimuleren, samenhang aanbrengen en ondernemerszin tonen. Zij maken zich verantwoordelijk voor het eindresultaat en brengen dat ook over op anderen. Het OM verwacht betrokkenheid en resultaten van medewerkers: OM'ers die in alle lagen actief meedenken en meedoen met de organisatie. Daar mag een inspirerende en professionele werkomgeving tegenover staan'

3. Noem eens belangrijke punten uit de HRM-strategie 'Bij OM'ers van hoog tot laag, vind je veel bevoegdheid, passie, creativiteit en energie voor het werk. Dat is ook de grote kracht van het OM. Het is goed om bruggen te slaan, in je directe werkomgeving en naar anderen. Denk aan intervisiebijeenkomsten, leerclubs en introductieprogramma's. Het OM is een netwerkorganisatie die het moet hebben van de kennis en expertise die bij alle medewerkers zit. Daar moeten we open en creatief naar kunnen kijken. Het doel is dat er meer uitwisseling plaatsvindt en dat we elkaar vinden en van elkaar leren. Een belangrijk punt is ook hoe werkgever en werknemer zich tot elkaar verhouden. Het gaat om tweerichtingsverkeer waarbij er sprake is van "wederkerigheid" in de relatie tussen organisatie en medewerkers. In die relatie draait het niet alleen om hoe we binnen het OM leidinggeven, maar gaat het ook over hoe medewerkers leiding ontvangen. Uitrust die verder gaat dan het overmaken van het salaris elke maand. Voor een frisse en brede kijk op de samenleving en de organisatie is variëteit in het personeelsbestand van groot belang. Enerzijds wil het OM de eigen talenten behouden. Anderzijds wil het schaars talent van buiten in een vroegtijdig stadium interesseren voor het OM. Een mooi voorbeeld hiervan is de ROC-opleiding in Amsterdam'

4. Hoe gaat het OM die strategie uitdragen? 'Het uitdragen alleen is niet voldoende. OM'ers moeten er vooral wat van gaan merken. Om de klokken gelijk te zetten, vindt er op 27 mei 2010 het HRM-congres voor alle leidinggevenden plaats. Het doel van dit congres is om leidinggevenden mee te nemen met de HRM-strategie. We willen hen vooral stil laten staan bij de vraag hoe zij "werk" met "zin" combineren en hoe zij "zin" overbrengen op hun medewerkers. In vervolg hierop komen op 17 juni alle HRM-adviseurs bij elkaar. De adviseurs bespreken dan hoe zij met hun expertise ondersteuning kunnen bieden bij de nieuwe manier van leidinggeven.'

Meer informatie over de nieuwe HRM-strategie en het congres voor leidinggevenden "Werk met zin" is te vinden op [OMtranet > Organisatie > HRM > Congres Werk met zin](#)

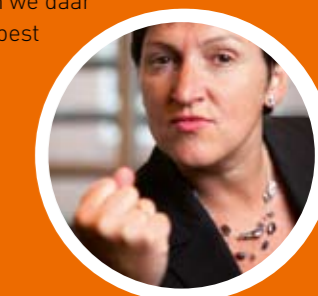

Utrecht, Mary Hallebeek - persvoorlichter parket Utrecht

Aardigheid

Mijn dochter kwam verontwaardigd thuis van school. Ze had een assessment gehad en was te aardig bevonden. Dat stak natuurlijk. Maar ja, er zit wel wat in. Ze heeft oog voor andermans belangen en een ander kan daardoor makkelijk over haar grenzen heen gaan. Assertiviteit is een ontwikkelpunt, zo kreeg ze mee. De afgelopen week waren er heel wat "assertieve" mensen die van ons een uitnodiging hadden ontvangen in de vorm van een dagvaarding. Het begon al op maandagochtend om negen uur. De Arabisch-Europese Liga had een cartoon gepubliceerd waarin Joden op hun ziel worden getrapt. Er staan twee Joodse mannen bij een hoop lijken en een bord met Auschwitz erop, zegt de een tegen de ander: 'Weet je wel zeker dat dit Joden zijn', zegt de ander terug: 'Hoe moeten we anders aan de zes miljoen komen'. Op vrijdagmiddag staat er een man voor de rechter die op een zonnig terras tot een groep heeft geroepen 'Julie kutzigeuners zijn allemaal mietjes'. Tussendoor hebben we een jonge man die een negroïde medemens heeft toegevoegd 'Kankerzwarte, rot op naar je eigen land', en ter zitting verklaart dat 'ik het niet zo op die mensen heb en er gelukkig niet mee om hoeft te gaan.'

En dan nog een wonderlijke zaak: een ook nog jonge man hangt posters op zijn ramen met daarop een christelijk kruis gevolgd door een isgelijk-teken, gevolgd door een hakenkruis. En een poster met een kerk afgebeeld voorafgegaan door de woorden 'Burn the'. Nee, verklaart hij ter zitting, hij heeft niets tegen Christenen maar ze moeten niet zo opdringerig doen en hem, als satanist, met rust laten. Juridisch is het allemaal interessant. Gaat het om belediging of discriminatie? Moet hiervoor het algemeen belang in het geding zijn om dergelijke uitingen strafrechtelijk te kunnen vervolgen? Zijn ze geoorloofd als ze bijdragen aan het maatschappelijke debat? Beledig je, als je een geloof beledigt, nu wel of niet degenen die dit geloof aanhangen? Hoe objectieverbaar is het allemaal? Maar **als gewoon mens vraag je je af in wat voor een horkerige, hufterige, onbehouden cultuur we terecht zijn gekomen**. Op een gewone week op een doorsnee parket hebben we toch maar liefst zestien gevallen van belediging en achttien bedreigingen af te doen. Mag ik betwijfelen of een strafrechtelijke interventie dergelijke omgangsvormen en opvattingen zal corrigeren? We geven een signaal, en voort gaat het allemaal. De klodders spuug en de k-woorden blijven in het rond vliegen. Wat in het geding is, is onze menselijke waardigheid. Ondertussen hunkeren we naar een beetje gewone aardigheid. Nou gewoon... **eigenlijk zijn ze heel bijzonder, die echt aardige mensen** die je gelukkig soms nog tegenkomt. Dat SIRE nu ook een campagne wijdt aan aardige mensen is tekenend. In deze campagne wordt uitgelegd dat aardige mensen geen kwaad in de zin hebben en dat het echt voorkomt dat mensen je zomaar begroeten, de weg wijzen, een compliment maken of het goed met je voorhebben. Blijkbaar weten we daar niet meer mee om te gaan. Met als impliciete boodschap dat we allemaal ons best moeten doen om wat aardiger te zijn. Aan mijn dochter is die campagne niet besteed, die is al aardig voor anderen. Ik denk dat ik maar een Pas op. Aardig T-shirt voor haar ga kopen bij SIRE. 'Ga jij maar lekker je assertiviteit ontwikkelen,' zeg ik, 'maar één ding: blijf alsjeblieft je aardige zelf.'

Schouder aan schouder werkten ontnemingsofficier Chaira Ament en zaakofficier Koert van Damme. Zij geloven in de tandem van twee typen aanklagers. 'We hebben een stijgende lijn te pakken.'

SAMEN TEGEN

Zaaks- en ontnemingsofficier als duo Knippen & Plukken

DE MISDAADBENDE

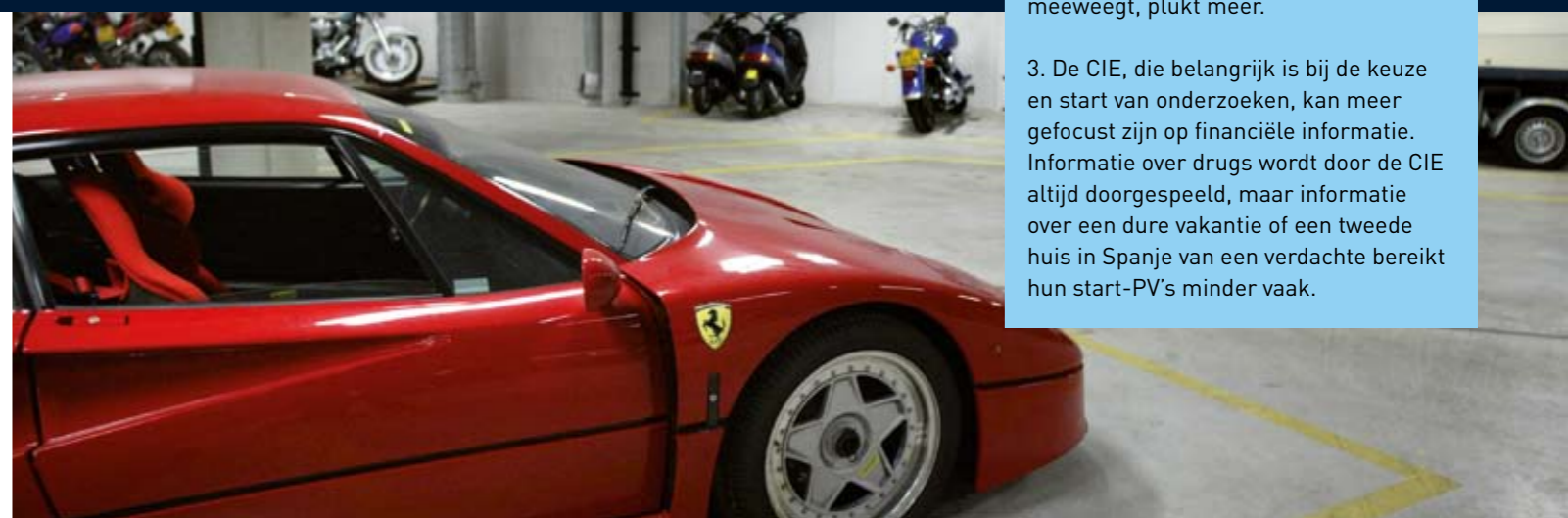
Maandenlang hadden ze al gesproken, gebeld en gemailld. En nu was het zover voor zaakofficier Koert van Damme en ontnemingsofficier Chaira Ament. Het onderzoek klappt. Actiedag! Tegen de criminele organisatie die zich bezighield met grootschalige hennepcultuur, witwassen van crimineel verkregen vermogen. Vanuit het bureau van politie Midden- en West-Brabant zijn tientallen rechercheurs op weg gegaan voor zoekingen in verschillende panden van verdachten. Zaakofficier Van Damme staat paraat om vragen van rechercheurs te beantwoorden die met bewijsvergaring te maken hebben. BOOM-officier Ament is al even paraat, maar dan voor vragen die te maken hebben met het SFO, het strafrechtelijke financiële onderzoek. Bij de zoekingen hebben de vermogenstraceerders van het BOOM (Bureau Ontnemingswetgeving OM) ervoor gezorgd dat specialisten van de Domeinen aanwezig zijn om een schatting te maken van goederen die in beslag genomen kunnen worden. Er zijn taxateurs bij die kunst op waarde kunnen schatten, en bouwkundigen die kunnen zien hoeveel geld er in een pand is gestopt, bijvoorbeeld voor verbouwingen. Dat alles met één doel: tijdens het arresteren van verdachten ook direct in kaart krijgen wat het wederrechtelijk verkregen vermogen is. Dat wordt becijferd door het feitelijk uitgegeven bedrag te verminderen met het legale inkomen van verdachten. 18 verdachten worden er die dag aangehouden, van de 34 die Van Damme en Ament op de korrel hadden.

De dagen erna worden voor de twee aanklagers nog drukker, want na drie dagen moeten de verdachten voor de rechter-commissaris zijn geleid. 'Natuurlijk had het gemakkelijk geweest om minder mensen aan te houden', zegt Van Damme, 'maar er waren veel verdachten: kwekers, knippers, vervoerder, financiële mensen, boekhouders, facilitators, en we wilden aantonen hoe breed ook in deze zaak de hennepcrimi-

naliteit is doorgedrongen in de samenleving. Dus dan heb je weinig keus.' Gelukkig hadden hij, zijn secretaris, en BOOM-officier Chaira Ament de zaak goed voorbereid. 'Het dossier dat je schrijft voor de voorgeleiding was voor een groot gedeelte al klaar. Door onderzoek en telefoontaps weet je al hoe lang de organisatie bezig is en heb je een sterk vermoeden van wat je mogelijk gaat aantreffen. Dus ja, het was druk, maar we hebben het kunnen voorbereiden. Het is veel erger als je in een eerdere fase over de taps hoort dat er kilo's drugs gaan langskomen, dan moet je "onvoorbereid" ingrijpen.' Tijdens de drie dagen regent het brieven van advocaten die protesteren tegen aanhouding en inbeslagnemingen. Van Damme: 'Dan is het hartstikke fijn dat we dit met het BOOM zo goed hadden voorbereid, zodat we het "bewijsdeel" en het "beslagdeel" konden scheiden.'

De rechter moet zich in de zaak nog uitspreken, maar wat betreft samenwerking tussen zaakofficier en ontnemingsofficier is dit een modelzaak. BOOM-officier Chaira Ament geeft de credits ook aan het rechercheerteam. 'In deze zaak hadden we een politieteamleider met veel ervaring in ontnemen en financieel onderzoeken, dat scheelt een stuk. Witwassen wordt steeds belangrijker. Gelukkig wordt het meer en meer gebruikelijk om in rechercheerteams ook financiële expertise op te nemen. De "tactische" rechercheurs beseffen de waarde daarvan steeds meer.'

Vroeger was dat vaak anders. Toen had je één officier die na een strafzaak ook de ontnemingszaak deed. Echter, weinig officieren en teamleiders beschikten over voldoende kennis van financieel onderzoeken en ontnemen. Dat leidde ertoe dat de zaakofficier zich in de opsporingsfase nauwelijks bezighield met ontneming. Dan werd de ontnemingszaak meestal lang na de afronding van de strafzaak op zitting gebracht. De ontnemingszaak eindigde door een gebrek aan inzet en kennis van financieel onderzoeken vaak teleurstellend.

Tips voor meer plukken.

Soms is het een kwestie van strategische keuzes, soms van slimmer werken. Maar er zijn mogelijkheden om meer te "plukken".

1. Geef financieel opsporen meer aandacht. In de praktijk verliest investeren in opsporingscapaciteit het vaak van inzetten op meer-blauw-op-straat.

2. Kies de goede onderzoeken. Wie bij die keuze ook de ontnemingskansen meeweegt, plukt meer.

3. De CIE, die belangrijk is bij de keuze en start van onderzoeken, kan meer gefocust zijn op financiële informatie. Informatie over drugs wordt door de CIE altijd doorspeeld, maar informatie over een dure vakantie of een tweede huis in Spanje van een verdachte bereikt hun start-PV's minder vaak.

En na het onherroepelijk worden van de ontnemingszaak bleek het ook nog eens moeilijk om tot executie van de opgelegde maatregel te komen omdat er in eerdere fases onvoldoende beslag was gelegd.

'Sinds de reorganisatie van het BOOM', zegt Chaira Ament, 'is het de bedoeling dat het financieel onderzoek ten behoeve van de ontneming zo veel mogelijk parallel loopt met het onderzoek in de strafzaak. De BOOM-officier geeft leiding aan het financieel onderzoek, terwijl de zaakofficier de leiding heeft over het strafrechtelijk onderzoek.' Aangezien het financieel onderzoek deel uitmaakt van het tactisch onderzoek is het voor BOOM-officiërs van belang zaakofficiërs te betrekken bij de financiële paragraaf in het plan van aanpak voor de strafzaak. Chaira Ament: 'Het is goed als de zaakofficier zich committeert aan de financiële doelen. Zo bereik je dat schaarse opsporingscapaciteit, zoals een observatieteam, ook ingezet kan worden om zicht te krijgen op contante geldstromen en niet alleen om verdovendemiddelentransacties in beeld te krijgen.'

Tussen Ament en Van Damme liep de samenwerking op rolletjes en vol wederzijds vertrouwen. Ook omdat het witwassen zelf in de strafzaak ten laste was gelegd. Maar tussen ontnemings- en zaakofficier kunnen ook knelpunten ontstaan. In de samenwerking moet de zaakofficier een deel van zijn autonomie over het

opsporingsonderzoek uit handen kunnen geven, en de politie moet zich in dezelfde zaak tot beide officieren wenden. Afstemming, bijvoorbeeld over de tenlastelegging in de strafzaak, voorkomt dan problemen. Van Damme en Ament hebben veel voordeel bij hun samenwerking gehad. Van Damme: 'Daarom zeg ik: ga standaard in het begin van een zaak met BOOM praten om te kijken of er wat voor BOOM in zit. En doe het tussendoor ook nog eens, als je aan het financieel onderzoeken bent. Laat de registeraccountant van het BOOM eens kijken of die gaten kan schieten in je voordeelsberekeningen.' Dat klinkt ontnemingsaanklager Ament als muziek in de oren. Want eerlijk gezegd stuit ze nog vaak genoeg op officieren die denken het BOOM in hun onderzoek niet nodig te hebben. 'Soms zegt men: ja, maar ik ga niet ontnemen, ik ga voor verbeurd verklaren. Maar BOOM heeft inmiddels ook de expertise in huis voor andere afneemmodaliteiten, bijvoorbeeld via de fiscus of de verbeurdverklaring.' Het duo is ambitieus: 'Criminelen zijn er erg goed in om heel veel geld heel snel op te maken. Dus het is een illusie dat je al het criminele vermogen kunt plukken. Maar we hebben een stijgende lijn te pakken, naar 50 miljoen vorig jaar. 100 miljoen per jaar moet er zeker inzitten.'

Tekst: Pieter Vermaas | Foto: Hollandse Hoogte - Gerard van Roon | Hollandse Hoogte - Ger Loeffen

Het OM, de Rechtspraak en GPS

Elke twee weken overleg over digitalisering

“De Johnnen”

John van de Rijt (rechts)
Voorgeschiedenis: Teamhoofd Verkeer, Teamhoofd Ondersteuningsteam, Teamhoofd Regioteam, Afdelingshoofd Verwerving (nu Beleid en Strategie) en Afdelingshoofd Bedrijfsvoering in Rotterdam

John Remmerswaal (links)
Voorgeschiedenis: Raio, OvJ in Den Haag, Teamhoofd Dordrecht, ICT-OvJ op het LP, Teamhoofd Maatwerk in Den Haag

De invoering van GPS ligt in handen van twee Johnnen. John Remmerswaal, officier van justitie, en John van de Rijt, gepokt en gemazeld in bedrijfsvoering. Twee invalshoeken voor één grote klus.

Remmerswaal: Hé John, heb je even tijd? Sta eens stil! Ik zou je nog bijpraten, weet je wel?

Van de Rijt: Ja! Dat kan nu wel even. Je wilt me vast vertellen over de praktijktest voor GPS maatwerkzaken?

Remmerswaal: Ook, maar er gebeurt nu van alles in onze samenwerking met de Rechtspraak op GPS-gebied. Moet je ook weten.

Van de Rijt: Onze ketenpartner in GPS! Volgens mij registreert de Rechtspraak volop zaken in GPS en lopen zittingen met GPS-zaken ook goed.

Remmerswaal: Jaha, maar dan heb je het over de zogenaamde ‘standaardzaken’. Ik heb juist nieuws over de zaken waarbij onderzoek, preventieve hechtenis of de Meervoudige Kamer een rol spelen. De maatwerkzaken, dus.

Van de Rijt: Er is nu regelmatig overleg tussen het OM en de Rechtspraak over de aanpak van die zaken, toch?

Remmerswaal: Klopt, elke 2 weken. Onze collega’s van de Rechtspraak hebben een Programma Digitalisering Sector Straf ingericht, DSS. Dat heeft de volledige steun van het Landelijke overleg Voorzitters Strafsector, het Landelijke overleg Voorzitters Kanton en de Presidentenvergadering. De Rechtspraak neemt nu zelf de verantwoordelijkheid voor nieuwe voorzieningen voor zaaksregistratie, management informatie en digitaal werken. Eén onderdeel van DSS is het deelproject “Management Informatie” om te komen tot een eigen Management Informatie systeem voor de strafsector ter vervanging van het huidige COMPAS

Rapsody. Een ander DSS-project heet “Digitaal Dossier”, voor een eigen digitaal strafdossier met alle functionaliteiten die de Rechtspraak daarbij nodig heeft.

Van de Rijt: GPS? Ik hoor geen GPS?

Remmerswaal: Ik was nog niet klaar! Het laatste deel van DSS is het project “Ontwikkeling & Implementatie GPS – Maatwerk”. Daarmee wil de Rechtspraak komen tot mogelijkheden om in GPS maatwerkzaken te registreren met de minimaal noodzakelijke functionaliteiten voor de Rechter Commissaris, Meervoudige Strafkamer en Strafraadkamer. Nu gebruikt de Rechtspraak daar de systemen ARC en SAS voor. Die gaan we in GPS ‘herbouwen’. Een Rechtspraak-klankbordgroep, met materiedeskundigen van de rechtbanken, heeft niet zo lang geleden definitief bepaald hoe dat in GPS vorm moet krijgen.

Van de Rijt: Ik dacht altijd dat ARC/SAS één geheel was.

Remmerswaal: Met ARC registreert de rechter commissaris zijn onderzoeken, de vorderingen voor onderzoekshandelingen van de officieren en de voorgeleiding van preventief gehechten. Dat bouwen we nu in GPS. Inclusief een koppeling met Justword voor het aanmaken van documenten. Met SAS in GPS kan de Rechtspraak straks ook Raadkamerbehandelingen met betrekking tot preventieve hechtenis afhandelen. Dat geldt ook voor MK-zittingen en ontnemingen. En rechtbankmedewerkers kunnen zaken labelen als ‘onderdeel van een megazaak’.

Van de Rijt: Duidelijk. Dat klinkt als een mooie oplossing voor de Rechtspraak.

Remmerswaal: Al dat bouw- en ontwikkelwerk in GPS wordt trouwens gecoördineerd door een ervaren medewerker van de Dienstverleningsorganisatie OM/ Informatiebeheer. Da’s wel heel bijzonder, een OM-er die deze verantwoordelijkheid draagt voor een applicatie van de Rechtspraak. Een teken dat er wederzijds vertrouwen bestaat op het gebied van GPS-ontwikkeling.

Van de Rijt: Ik neem aan dat er ruim aandacht is voor het testen?

Remmerswaal: Uiteraard, ook samen. In augustus beginnen we met een pilot. Samen met het OM gaat de Rechtspraak dan kijken of GPS ook de gevoeligste zaaksoorten probleemloos aankan. Wij testen GPS daar nu ook al mee. Maar in die test speelt het OM alle interactie met de rechtbank feitelijk na. Met hulp van rechtbankmedewerkers, maar het blijft simulatie... Die gezamenlijke pilot wordt de vuurproef. Live, met echte zaken.

Van de Rijt: Bij het OM doen nu 6 locaties mee aan een test. Gaat daar ook de pilot draaien?

Remmerswaal: Dat is nog niet bekend. Hopelijk kunnen we die keuze binnenkort maken. En bekendmaken.

Van de Rijt: Hoe eerder we die pilot kunnen voorbereiden, des te beter. Er hangt veel van af.

Remmerswaal: Daar hangt álles van af! We kunnen Compas pas uitschakelen als we ervan overtuigd zijn dat we met GPS een goed alternatief hebben.

Van de Rijt: Daar worden wel al gesprekken over gevoerd?

Remmerswaal: Ja, sterker nog: we hebben besloten om een gezamenlijk plan voor de pilot te maken. Dat is niet eerder vertoond en natuurlijk ideaal. De uitwisseling van informatie tussen OM en Rechtspraak is zo intensief, zeker bij onderzoeken, dat

je idealiter in het plan al rekening houdt met elkaars processtappen.

Van de Rijt: Over uitwisseling van informatie gesproken: had jij niet laatst alle stukken voor een zitting uit GPS geprint en aan de rechtbank Den Haag voorgelegd? Wat was de reactie daarop?

Remmerswaal: O, had ik je dat nog niet verteld? Het OM wilde inderdaad nagaan of een print uit GPS voldoet aan alle eisen die de Rechtspraak stelt aan zittingsstukken. Nogal een cruciale kwestie, als we papieren dossiers vaarwel willen zeggen. Dus hebben we de proef op de som genomen. Een voorbeeldzitting uit GPS geprint en aan de Voorzitter Straf van de rechtbank Den Haag aangeboden. We hebben daarop een aantal positief kritische opmerkingen over vorm en inhoud van het dossier gekregen.

Van de Rijt: Daar ligt dus nog een verbeterpunt. Trouwens, allemaal leuk en aardig, de papieren vorm van een zitting, maar er ligt toch een juridische kwestie? De rechtsgeldigheid en garantie van authenticiteit en volledigheid van geprinte stukken, als ik het wel heb? Is daarvoor nu een oplossing in zicht?

Remmerswaal: Bedoel je de Algemene Maatregel van Bestuur die nu in voorbereiding is? Tja, eigenlijk moeten we ook niet meer zittingen willen printen... We verwachten dat in juli van dit jaar een besluit van kracht wordt waarin wordt geregeld dat een gescande, digitale kopie van een papieren procesverbaal dezelfde bewijskracht krijgt als het origineel. We hebben met de Rechtspraak afgesproken dat, als dit besluit van kracht is geworden, het OM de dossiers digitaal mag aanleveren – mits we natuurlijk voldoen aan de voorwaarden die in het besluit zijn opgenomen.

Van de Rijt: Al met al kan ik alleen maar concluderen dat het OM en de Rechtspraak mooi op koers liggen. Oké! Als je ‘t niet erg vindt, ga ik weer.

Remmerswaal: Ga maar, ik duik weer in de praktijktest. ◀

Gespot: twee medewerkers van de afdeling

Honing is het cadeau

Marjolein van Eykelen,
medisch officier
(rechts)

Anita Beugeling,
parketsecretaris
(links)

www.ambrosiusgilde.nl

MARJOLEIN: "Rotterdam is eigenlijk heel geschikt voor bijen. De biodiversiteit is heel groot. Mensen kopen allemaal verschillende plantjes, voor tuin of balkon. Dat vinden die bijen heerlijk."

ANITA: "Je mag je gelukkig prijzen met bijen in je tuin. Ze bevruchten je bloemen of fruitboompjes. En ze zullen nooit uit zichzelf steken."

Samen beheren de officier en secretaris acht bijenvolken. Voor Marjolein is het relatief nieuw, Anita heeft het van vader en grootvader meegekregen. Die waren ook al imker. Op dit moment zijn de bijenkasten tot de nok toe gevuld: 80.000 bijen per kast kan zo maar. Bijna elke dag gaan ze wel even kijken. "Het gaat goed als je ziet dat iedereen lekker druk bezig is en je alleen hoeft te kijken." "Dat is wat je als imker leert, je moet je er zo min mogelijk mee bemoeien en professioneel ingrijpen als dat nodig is. Dat is wel een beetje vergelijkbaar met ons dagelijks werk."

Zomerbij, winterbij, redcelletje, broed, nectar, koninginbijendans, zwermregulatie, wintertros. Er gaat een wereld open, de wereld van het Ambrosiusgilde waar ze beiden in het bestuur zitten. "We willen de wereld redden, te beginnen bij de bijen. Honing is het cadeau als alles goed gaat."

Tekst: Jeichien de Graaff | Foto: Blauwe Luchten Fotografie